Serie nouă
IULIE 2015
7
(CLXVIII)
36 pagini
10 lei

Actualitatea Muzicală

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

Remember Marin Constantin
Concursul "Brave Claviaturi"
"Fetiţa cu chibrituri"
Lansare carte Cornel Constantiniu
Interviu cu Andrei Kerestely

În imagine: **Stela Enache şi Ştefan Bănică**

Despre o anume libertate

Liviu DĂNCEANU

Montaigne spunea că libertatea înseamnă să poţi orice asupra ta însuţi. Mai ales să-ţi exerciţi dreptul de a face ceea ce nu dăunează altuia.

În creaţia artistică libertatea este asimilată cu acea facultate a deliberării cu scopul de a decide în chip raţional cum, cât şi când trebuie acţionat. Nu există libertate în dezordine şi în ignoranţă. Nici în puterea de a face, ci în tăria de a vrea sau a nu vrea. Un adevărat artist ştie că libertatea impune a nu fi sclavul nici unei întâmplări ori vreunui compromis, dar că permite dezvoltarea actului voinţei ce se determină prin ea însăşi fără constrângere. Într-un fel este fructul cel mai apetisant al autarhiei în creaţie. Nu ai nevoie de sfaturi, de influenţe ori de obligaţii. Trebuie însă să fii leal faţă de canoanele artei savante. Căci libertatea este şi dreptul de a face ceea ce legile permit. E, aici, un fel de dependenţă acceptată, ceea ce mărturiseşte că libertatea nu reprezintă întotdeauna starea de independenţă.

Un compozitor, de pildă, este cu atât mai liber cu cât face ceea ce vrea din ceea ce poate. Astfel, libertatea se întruchipează nu ca un atribut al voinţei, ci ca esenţă a eului creator.

Bunăoară, Bach şi-a asumat în lucrările sale pentru orgă o copioasă libertate improvizatorică judicios cenzurată de severitatea alcătuirilor formale. Ce poate fi mai sumar şi mai veloce sub raport ritmico-melodic decât volutele preludiilor, şi ce se relevă a fi mai riguros şi mai temeinic în plan arhitectonic decât construcţia unei fugi?

Pentru un muzician libertatea nu e o firmă care se citeşte la colţul străzii; e o energie ce o simte în el însuşi, un geniu protector al căminului creator, garanţia drepturilor artistice şi primul dintre aceste drepturi. Nu e doar o condiţie, ci o substanţă din stirpea oxigenului pentru creaţia ori interpretarea muzicală.

(Continuare în pag. 2)

DIN CUPRINS

DRAMA *BYZANTIUM* 2-4
ADIO, LUDOVIC BACS!........................5
LA OPERA NAȚIONALĂ..................6-7
“BRAVE CLAVIATURI”..........................8
REMEMBER M. CONSTANTIN......10-11
SOLARIS QUARTET...........................12
TRIO MOZAIC.....................................13
FESTIVALURI, FESTIVALURI.......14-15
“FETIŢA CU CHIBRITURI”...........16-17
PUNCTUL PE J... AZZ........................18
FEMINA...19
LANSARE C. CONSTANTINIU......20-24
CONVORBIRILE “A.M.”................26-27
VEDETE...28-29
FESTIVALURI, FESTIVALURI.......34-35
MUZICA PE MICUL ECRAN...............36

Despre o anume libertate

(Urmare din pag. 1)

Dar libertatea nu va fi niciodată deplină dacă nu va apărea deopotrivă ca o înţelegere a necesităţii şi ca o necesitate a înţelegerii. În componistica muzicală libertatea reprezintă ceva ce seamănă destul de bine cu opusul ei. Uneori ea implică mai multe constrângeri decât drepturi.

Din această perspectivă libertatea este de două feluri: a) o libertate *pozitivă* organizată (bazată pe un set de legi), într-un fel instituţionalizată (stil baroc, clasic, romantic etc) şi supravegheată (de propria conştiinţă auctorială) şi b) o libertate *negativă* ce se instituie drept contrariul celei dintâi, anarhică, atomizatoare, stârnită îndeobşte de valurile avangardiste.

Hegel, care după cum ştim credea infinit în ideea de libertate, caracteriza varianta pozitivă ca fiind sub semnul „autoîngrădirii", ceea ce ne îndrituieşte să apreciem că varianta negativă este una haotică.

În orice caz, libertatea (angajată) este ingredientul ce dă gust bucuriei creatoare, fără de care plăsmuirea unui opus (ori restituirea lui) devine un act insipid. E forţa de a înlătura înrâurirea „binevoitorilor", de a surpa interesul şi instinctul orb şi de a utiliza în chip generos şi nobil propria inteligenţă creatoare. Chiar dacă libertatea se poate rezuma doar la o anume elasticitate a fatalităţii. Important e ca (în general) compozitorul şi (în particular) interpretul să poate discerne cu mărinimie între aceste două alternative: a suferi condiţiile impuse sau a muri de foame.

Liviu DĂNCEANU

Byzantium

Mirela MERCEAN-ŢÂRC

Opera Maghiară din Cluj-Napoca şi-a deschis porţile noii stagiuni cu premiera dramei muzicale *Byzantium* de György Selmeczi. Opţiunea pentru o operă contemporană este în concordanţă cu noua imagine a instituţiei care doreşte să transmită publicului începând cu această stagiune, o viziune modernă a unui concept clasic, unic, elegant, deopotrivă elitist şi accesibil ca preţ, constituind un produs de nerefuzat pentru consumatorul de artă muzicală. Deschiderea către publicul larg de toate vârstele şi naţionalităţile este o strategie inteligentă, realizată printre altele prin subtitrarea în limba română a tuturor reprezentaţiilor care se cântă în limba maghiară.

Compozitorul György Selmeczi a dat viaţă unui subiect istoric, care, după cum mărturiseşte autorul, l-a fascinat şi urmărit timp de 10 ani. Inspiraţia compozitorului a pornit de la ultima zi a căderii Constantinopolului, întruchipată teatral de către scriitorul maghiar Ferenc Herceg în drama istorică Byzantium, reprezentată pentru prima dată în 1904 la Budapesta, iar în Cluj la 19 mai 1905, cu un succes răsunător. "Este cea mai reuşită dramă istorică maghiară a tuturor timpurilor" afirma la începutul secolului XX criticul de teatru Sándor Hevesi. În pofida notorietăţii mondiale a operei sale dramaturgul a fost persecutat în perioada comunistă, piesele sale fiind interzise. Ca o reparaţie morală, la 110 ani de la premiera dramei, premiera operei, are loc în oraşul natal al compozitorului care ne-a vorbit despre actualitatea temei astfel: "În Byzantium, în centrul cadrului istoric, stă o problematică ce nici în zilele noastre nu şi-a pierdut actualitatea. Această temă este legată de ideea relativizării şi degradării valorilor, lucru care caracterizează întreaga eră contemporană. Parte a acestui fenomen este criza morală, al cărei exemplu edificator este societatea pervertită a Bizanţului, în care trădarea, decăderea etică sunt caracteristice. Este o temă care merită a fi actualizată fiindcă, în ciuda secolelor care au trecut de atunci, putem vorbi şi astăzi despre degradarea valorilor, despre schimbarea sensului moralităţii". "Acţiunea operei se petrece într-o singură zi, 27 mai 1543, ziua primului mare eşec al creştinităţii, al doilea îl trăim în zilele noastre. Ca şi atunci, asistăm la destrămarea viziunii unei Europe unitare creştine, datorită procesului de pierdere a valorilor morale, datorită trădărilor, a sacrificiilor inutile. Trădarea este un gest omniprezent în societatea de azi. Relativizarea moralităţii creştine, pierderea interesului pentru unicitatea şi individualitatea omului, este o continuă provocare psihologică, faţă în faţă cu noile generaţii pe care visăm să le educăm în spiritul unor valori indispensabile, în care credem".

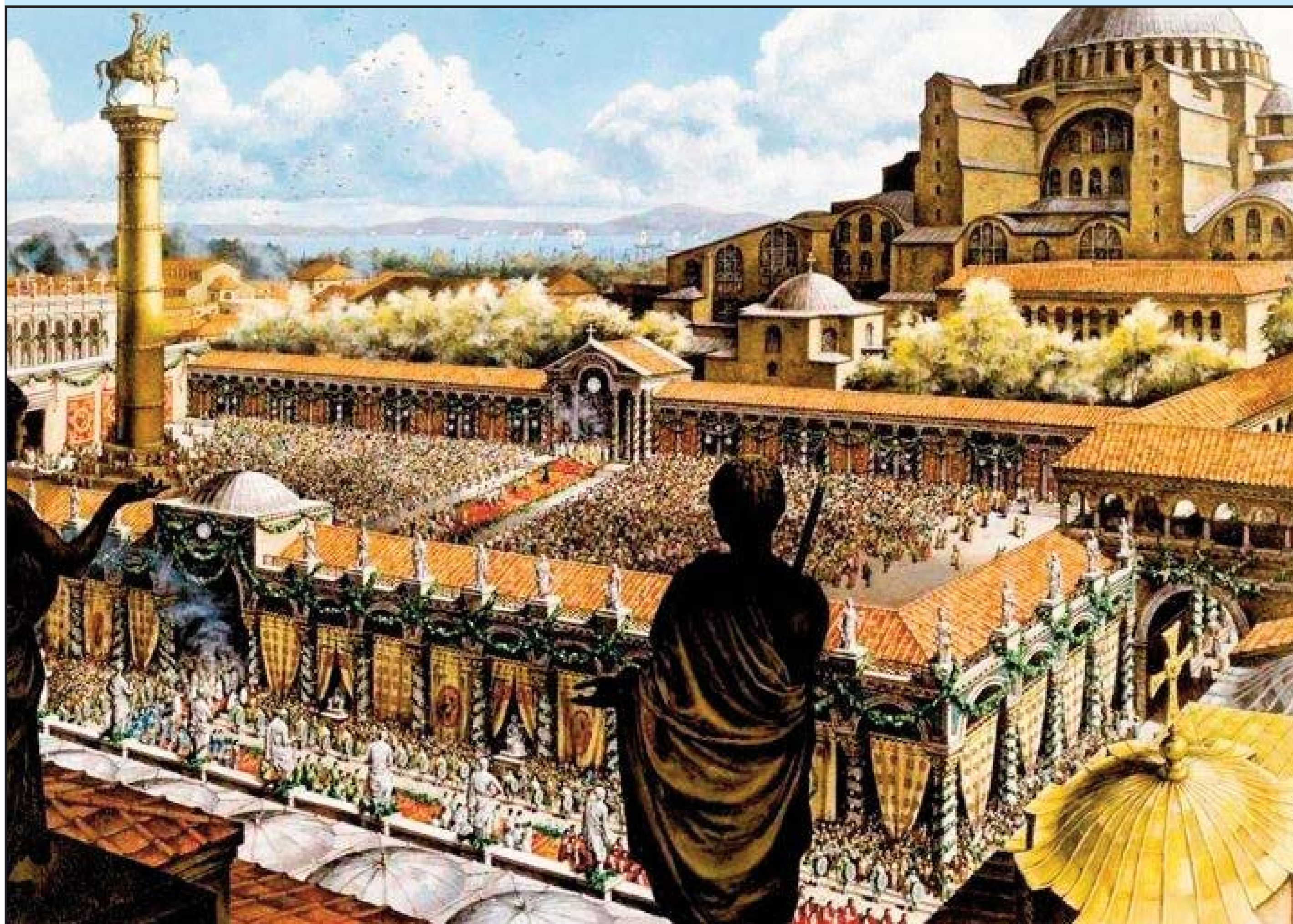
Libretul a fost realizat de compozitor în colaborare cu scriitoarea Kapecz Zsuzsa, personajele fiind reduse la 15 (din 24) dar structura dramei, esenţa şi mesajul au rămas. Rezultatul, o *grand opera* monumentală, o frescă istorică, în care muzica joacă un rol de liant între vechi şi nou, între tradiţie şi actualitate printr-un limbaj muzical contemporan ce reflectă prin sugestii modal-arhaice (moduri greceşti, cromatice-orientale, monodii) sinteza dintre orient şi occident, cosmopolitismul lumii bizantine de tradiţie grecească care adoptase modernitatea muzicală a renaşterii occidentale a secolului XVI.

Regizorul Zakariás Zalán în colaborare cu scenografa şi designerul

de Gyorgy Selmeczi

de costume Zeke Edith au insistat pe o viziune clasică, pe ideea reconstituirii istorice, miza fiind pusă pe derularea aproape cinematografică a scenelor, suspansul continuu, intensitatea conflictului dramatic, dar mai ales forţa plasticizantă a muzicii. Căci ea este cea care propulsează energiile spectacolului către finalul catharctic.

Introducerea orchestrală, masivă, impresionantă, tensionată, conţine intonaţii orientale, loviturile de timpan amplificând atmosfera de groază de la porţile cetăţii unde se află otomanii. Scena se deschide dezvăluind turnurile marii cetăţi şi trepte pe care sunt înscrise date istorice, mărturii ale unui oraş încercat, la confluenţa dintre două lumi şi două religii orientală şi occidentală, creştină şi păgână. Un efect inspirat de spaţialitate şi monumentalitate aeste realizat cu ajutorul planurilor înclinate, oblice ale turnurilor. Corul intonează pe voci îngrozite, apoi tot mai stinse în volute descendente, Moarte! Moarte!. Zenobia, (Wiedemann Bernadett), într-o arie amplă, bine susţinută vocal, prevesteşte căderea oraşului. Curtenii se pregătesc de o nouă sărbătoare alături de Spiridion şambelanul, care încearcă din răsputeri să păstreze aparenţele unei normalităţi, apoi iţele intrigii se ţes într-o sarabandă de evenimente derulate alert. Amiralul Laskarias întruchipat de Sándor Csaba, Murzafos traficantul jucat impecabil de Laczkó Vass Róbert şi Spiridion - Balla Sándor, uneltesc împotriva împăratului visând că trădarea îi va îmbogăţi. Terţetul cu influenţe buffe şi elemente parodiante amplifică senzaţia de alienare, de pierdere a sensului moral, a speranţei. Ticăloşii sunt groteşti, muzica comentează psihologia deviant-imorală şi prin aluzii intonaţionale de cabaret. Szabó Levente în rolul lui Lysander- poetul precum şi Mányoki László în Krates înţeleptul curţii, sunt pregătiţi de asemenea de trădare. Marele Duce Demetrios, Rétyi Zsolmbor, fratele nebun al împăratului susţinut de Patriarhul Bizanţului întruchipat de Szilágyi János, se pregăteşte să preia tronul după înfrângere. Toţi uneltesc, conspiră, toţi aşteaptă momentul să lovească, în Constantin, ultimul împărat al Bizanţului Un joc actoricesc bun, o prezenţă scenică şi vocală de excepţie caracterizează dialogurile-recitative precum şi momentele solistice ale interpreţilor.

Apariţia Irenei, împărăteasa, este marcată prin sugestii musicale cu caracter imnic, interpretate de cor, ce vor “lumina sonor” şi apariţia lui Constantin la curte.

De altfel întreaga operă este construită pe leit motive muzicale cu funcţie simbolică: leit motivul izbânzii otomanilor, leit-motivul celebrării imnice a suveranilor, leitmotivul singurătăţii al descumpănirii şi al deznădejdii, leit-motivul mercantilităţii, leit-motivul speranţei, leitmotivul genovezilor acuzatori ş.a. Toate aceste simboluri muzicale brăzdează drama creând oaze de metasemnificaţii, muzica făcând legătura între planul psihologic şi planul acţiunii, într-un joc perpetuu al aparenţelor şi realităţii. Împărăteasa Irene se îmbată cu visuri de glorie, îi este infidelă lui Constantin şi îl aşteaptă pe Mohamed-Tigrul să-l înfrângă pe Constantin-Leul. Aria din scena a doua este complexă. Compozitorul, împletind arabescuri vocale cromatice şi diatonice de influenţă neomodală, creează un etos în care sugestia măreţiei şi grandorii visate de împărăteasă este întretăiată de "comentariile subtil-ironice" ale orchestrei. O atmosferă apăsătoare, grea, ilustrând muzical zbuciumul sufletesc al împărătesei prevesteşte eşecul şi culminează în scena finală cu sinuciderea acesteia. Rolul a fost construit cu măiestrie de către Egyed Apollónia, care posedă o voce puternică, expresivă foarte bine susţinută în toate registrele, mai ales în acutele ariei finale, impresionantă prin dramatismul trăit în interpretare. În rolul împăratului Constantin, Pataki Adorján. a întruchipat speranţa dar şi deznădejdea, curajul şi sacrificiul. Un rol complex, foarte greu de susţinut vocal dar şi psihologic pe care tenorul l-a construit exemplar. Rămâne în memoria afectivă aria de bravură din scena III, asimetrică ritmic, colorată cu elemente modale, realizată într-un registru patetic "*iubirea mea, Bizanţ de aur, mori în braţele mele iar eu mor odată cu tine,* realizată cu un timbru frumos cizelat, strălucitor. Dar şi irizaţiile lirice, căldura expresiei glasului în scena de iubire cu Herma, în duetul cu Irene, sau penetranţa vocală în scenele de încleştare dramatică. Herma, interpretată de Covacinschi Yolanda, a dat veridicitate caracterologică unicei fiinţe integre, pereche a împăratului, care-i dă acestuia putere şi speranţă. Constantin este singurul care nu părăseşte Bizanţul în pofida faptului că el însuşi este abandonat de toţi, inclusiv de propria soţie. Sultanul trimite soli care însă nu negociază pacea, oferă doar milă dacă poporul îşi va părăsi credinţa şi se va ruga din nou la zeii din vechime. Scena apariţiei solilor turci este însoţită de fiecare dată de apariţia leit motivelor orientale, ce dau culoare şi specificitate atmosferei. Remarcabilă a fost apariţia lui Köpeczi Sándor în rolul lui Kahlil, o voce de bas profundă, sonoră cu o coloraţie timbrală de aramă. Interpretarea rolului lui Giovanni, căpitanul mercenarilor genovezi de către Sándor Árpád, a adus un plus de dramatism, aria finală înainte de moarte fiind una dintre scenele de mare penetranţă emoţională realizată cu măiestrie vocală de către interpret. Lecţia de curaj pe care împăratul o dă tuturor, este aceea că nu acceptă mila otomanilor, nici lepădarea credinţei ci porunceşte decapitarea vărului sultanului trimis ca garanţie. Muzica este de un tragism intens, groaza şi deznădejdea cuprinde întreaga curte. Nimeni nu-l urmează pe împărat în luptă, înafara mercenarilor şi a căpitanului lor. Poarta Romanos a Constantinopolului este deschisă de către trădători, clopotele anunţă sfârşitul. În sala tronului sextetul trădătorilor este înterupt de către aria lui Giovani, muribund şi de melopeea disperată a Irenei al cărei vis se destramă. La căpătâiul împăratului mort, Kalil aduce omagii vitejiei nobilului inamic iar Irene îşi înfige pumnalul în inimă. Soarta Bizanţului este pecetluită. Finalul, eteric, catarctic, aduce speranţa. Poporul bizantin prin suferinţă redescoperă credinţa, se reîntoarce la izvoarele sufletului intonând monodic o rugăciune-invocaţie *Slăveşte Tată, Lumina şi Viaţa.*

Publicul a mulţumit pentru această minunată experienţă artistică prin ovaţii îndelungate. Entuziasmul s-a propagat şi confirmat şi în comentariile de după… care s-au situat în unanimitate la superlativ. Se cuvine să amintim că această operă de factură monumentală a fost susţinută în întregime cu "forţele" artistice proprii ale instituţiei, artişti cărora compozitorul le-a mulţumit în conferinţa de presă: "Sunt un norocos formidabil pentru că în aceşt an mi s-au interpretat două opere: *I spiritisti* la Budapesta şi *Byzantium* la Miskolc şi Cluj. Mă simt copleşit de faptul că de 24 de ani şi 24 de stagiuni aceşti prieteni ai mei, artiştii Operei Maghiare, au fost şi sunt alături de mine".

Coordonarea muzicală a unui spectacol de asemenea anvergură nu a fost o misiune uşoară însă a fost realizată cu profesionalism de dirijorul Jankó Zsolt secondat în pregătirea corului de maestrul Kulcsár Szabalcs.

Byzantium, o dramă muzicală istorică remarcabilă, purtând semnătura unui maestru al dramaturgiei muzicale, un colectiv de interpreţi profesionişti, un spectacol închegat, plin de semnificaţii, memorabil… sunt doar câteva dintre atributele pentru care această operă contemporană merită văzută.

Ludovic Bacs

Nicolae BRÂNDUŞ

Recent s-a stins din viaţă un mare artist: dirijorul Ludovic Bács.

În muzica românească a ultimelor şase decenii a fost o prezenţă activă de prim ordin, fiind unul dintre promotorii cei mai importanţi ai creaţiei muzicale româneşti – şi nu numai – a acestei perioade extrem de fecunde în care prezenţa sa la pupitrul formaţiilor muzicale Radio a fost în măsură să dea viaţă unor evenimente majore. Şi-a dedicat cea mai importantă parte a vieţii şi a muncii găsirii şi desluşirii noului în muzica celor mai importanţi compozitori romani ai generaţiilor ce s-au succedat în mod strălucit între anii 1950-2000 şi prezentării acesteia în concerte şi – mai ales – în volumul impresionant de înregistrări care certifică în fonoteca Radiodifuziunii Române eflorescenţa fără seamăn a unei culturi muzicale aflată la apogeu.

Dotat cu o excepţională pătrundere a oricărei partituri, uneori de o extremă dificultate, şi cu o exigenţă pe măsura, Ludovic Bács reuşea întotdeauna să surprindă esenţialul în oricare discurs muzical şi să ofere interpretări de înaltă clasă.

Am fost unul dintre mulţii beneficiari ai talentului şi pregătirii sale şi i-am încredinţat două lucrări de operă, ambele de extremă dificultate (o "specialitate" a autorului, de altfel; am constatat oricum că o anumită expresie a muzicii este în directă convergenţă cu un anume nivel tehnic *sine qua non*). Cea dintâi operă, de fapt un oratoriu gigantic pentru trei ansambluri orchestral-corale, solişti şi surse electronice, care a devenit mai apoi un spectacol s-a realizat prin suprapunerea a trei înregistrări separate sincronizate ale aceluiaşi ansamblu (Orchestra de Studio Radio) şi a necesitat o desfăşurare de forţe artistice şi o precizie fără hiatus a execuţiei. Lucrarea, denumită LOGODNA (pe versurile poemului "Strigoii" de Eminescu) şi-a aflat prima audiţie în Sala Radio cu muzica înregistrată pe benzi de magnetofon şi cu o înscenare coregrafică schiţată. După realizarea acestei înregistrări Ludovic Bács mi-a declarat că a trebuit să se odihnească o lună la Balvanyos în Ardeal ca să-şi revină. Cine altul era capabil cândva sau mai ştiu eu când să abordeze un asemenea proiect?

În ce priveşte opera mea, *La Ţigănci*, pe textul lui Mircea Eliade – este vorba despre o altă partitură realizată de Ludovic Bács – aceasta implica o orchestră simfonică (să-i zicem, normală) cu percuţie extinsă, solişti (printre care doi pianişti) şi o scriitură de extremă densitate armonică şi ritmică. Înregistrarea, ulterior editată pe disc Electrecord a fost prezentată, în afara primei ei audiţii din Sala Radio, la New York, Paris, Berlin, Oldenburg... Îşi aşteaptă şi azi înscenarea într-un spectacol de opera. Unde?...

Acestea şi altele la fel de semnificative au ieşit din mâna dirijorului Ludovic Bács a cărui *opera interpretativă creatoare* se situează azi, la ceasul disparitiei sale pe cele mai semnificative cote valorice. Sunt privilegiaţi cei ce l-au cunoscut, cei cu care a colaborat şi cei care l-au urmărit în decursul întregii sale cariere artistice. Cei ce încă îi supravieţuiesc să-i acorde aceeaşi dragoste colegială frăţească şi să-i păstreze neştirbită memoria!

Dumnezeu să-l odihnească!

Seară simfonică

Mădălin Alexandru STĂNESCU

În plină stagiune, Opera bucureşteană a propus o seară cu un program mai puţin obişnuit pentru un teatru liric, ce a cuprins pagini de factură simfonică din creaţia a doi mari compozitori ruşi: Serghei Rahmaninov şi Piotr Ilici Ceaikovski.

Concertul se înscrie pe linia diversificării ofertei artistice a instituției și a întăririi capacităților artistice ale ansamblurilor și soliștilor ONB, prin existența unei stagiuni simfonice și a unei stagiuni camerale, lucru curent în marile teatre lirice ale lumii.

În debutul serii, orchestra Operei Naţionale Bucureşti, aflată sub bagheta dirijorului Vladimir Lungu a rămas în sfera repertoriului specific, prezentând asistenţei două dansuri din opera *Aleko* de Serghei Rahmaninov. Cea mai importantă dintre creaţiile destinate teatrului liric semnate de Rahmaninov, *Aleko* atrage atenţia prin subiectul său şi prin sonorităţile uneori exotice şi pline de patos ale muzicii. Tocmai aceste caracteristici au fost evidenţiate şi în versiunea realizată de Vladimir Lungu celor două dansuri alese pentru a fi interpretate. Cu o gestică eficientă şi un iscusit simţ al momentelor cheie, Vladimir Lungu a condus orchestra spre o versiune de ţinută a dansurilor, în care efervescenţa muzicii şi în special varietatea ritmurilor reprezintă principalele repere.

Unul dintre cele mai cunoscute opusuri pianistice, *Concertul nr.1 în si bemol minor* de Piotr Ilici Ceaikovski, a prilejuit publicului destul de numeros aflat în sala mare a Operei, întâlnirea cu unul dintre interpreţii tineri ce se bucură de aprecierile melomanilor: Horia Maxim. Încă de la primele acorduri ale celebrei părţi inaugurale a concertului de Ceaikovski, Horia Maxim a impresionat prin calitatea sunetului, inspiraţia frazărilor şi tehnica desăvârşită demonstrată în momentele de virtuozitate. Cu o versatilitate cunoscută deja, solistul a schimbat în partea a doua a concertului registrul, evidenţiindu-se de această dată prin sensibilitate, inspiraţie în stăpânirea jocului de nuanţe şi o capacitate deosebită de a exprima artistic mesajul muzicii. Finalul a revenit la coordonatele iniţiale, virtuozitatea fiind cea care a predominat în versiunea propusă de Horia Maxim, ce a demonstrat o dată în plus că este unul dintre cei mai talentaţi pianişti ai generaţiei sale. În realizarea acestei variante a concertului de Ceaikovski trebuie amintită şi buna colaborare dintre solist şi orchestră, ca şi cea dintre acesta şi dirijor, ce a contribuit la o prezentarea coerentă şi convingătoare a opusului.

Seara simfonică de la Operă s-a încheiat în ambianţa muzicii lui Serghei Rahmaninov, din a cărui creaţie au fost interpretate de către Orchestra Operei Naţionale Bucureşti şi dirijorul Vladimir Lungu, *Dansurile simfonice op.45*. Reprezentând practic o suită pentru orchestră în trei părţi, *Dansurile simfonice* constituie ultima lucrare compusă de Rahmaninov, în

care materialul sonor propune o complexitate de influenţe şi procedee componiste, ce ilustrează stilul specific ultimei perioade de creaţie a acestuia.

Având de condus o asemenea partitură, dirijorul a găsit inteligent modalităţile prin care orchestra să reliefeze accentele muzicii, frazările şi culorile timbrale ce schimbau cadrul sonor al diferitelor momente. Afişând o gestică ce a părut uşor exagerată, Vladimir Lungu a surprins vivacitatea ritmică ce aminteşte de cea din Ritualul primăverii de Stravinski, complexitatea armoniilor,secvenţele construite pe anumite citate melodice din propriile lucrări ale compozitorului sau pregnanţa motivului Dies irae ce domină finalul suitei. Deşi în anumite momente a părut mai degrabă concentrat pe acurateţea intrărilor fiecărui instrument pe timpul potrivit, Vladimir Lungu a realizat o versiune dinamică, tinerească, cu vervă a lucrării lui Rahmaninov.

La sfârşitul unei seri deosebite în programul stagiunii de la Operă, remarcăm capacitatea Orchestrei Operei Naţionale Bucureşti de a aborda, în paralel, atât repertoriul curent de operă şi balet cât şi lucrări de factură simfonică, la un înalt nivel artistic. De altfel, trebuie menţionat că programul pentru această seară ce a purtat titlul „Capodopere ale muzicii ruse", a fost repetat şi pus la punct de orchestră în mai puţin de o săptămână, ceea ce face ca efortul de a se prezenta în faţa publicului cu partituri de o asemenea dificultate, să fie unul de remarcat.

Concertul de duminică seara s-a constituit într-o dovadă a faptului că se poate realiza o întrepătrundere între operă şi simfonic în ambele sensuri: dacă în anii trecuţi aveam mai degrabă opere prezentate în concert de orchestrele simfonice bucureştene importante, iată că de puţin timp, avem ocazia să vedem şi drumul parcurs în sens invers: un concert simfonic pe scena Operei.

Recunoaștere internațională de vârf

Concursul de canto al Operei Naționale București, LE GRAND PRIX DE L'OPERA, a reușit performanța de a deveni singurul din această parte a lumii care a îndeplinit criteriile de calitate ale Federației Mondiale a Concursurilor Internaționale de Muzică de la Geneva, devenind membru al prestigioasei Federații care însumează elita muzicală a mapamondului.

După o lungă perioadă de monitorizare, după votul în Comitetul Executiv și în Adunarea Generală, concursul lansat de Răzvan Ioan Dincă în 2013 și-a dovedit valoarea și beneficiază de acum înainte de girul Federației Mondiale. Trebuie menționat faptul că unicul concurs din România care a reușit această performanță este Concursul Internațional "George Enescu" (pian, vioară, violoncel, compoziție) iar singurul concurs generalist (dar și cu secție de canto) din Est care este membru al Federației este Concursul "P. I. Ceaikovski" de la Moscova/Sankt Petersbug.

Prin acceptarea sa în Federația Mondială a Concursurilor Internaționale de Muzică de la Geneva (care are aproximativ 150 de concursuri membre de pe toate continentele), Concursul de la București devine unul dintre cele mai interesante și mai solide repere de acest tip ale lumii. Anul acesta se va desfășura în perioada 19-22 August ediția a treia, coordonată din punct de vedere artistic de prof. univ. dr. Mihai Cosma, singurul român membru al juriului (format din reprezentanții a 8 țări diferite). Au fost selectați în urma verificării și validării dosarelor de înscriere 146 de concurenți din 49 de țări, dintre care 64 s-au calificat pentru etapele publice, prin decizia unui prestigios juriu alcătuit din maeștri ai operei din România.

Adriana POPESCU

„Brave claviaturi”

Loredana BALTAZAR

Entitate singulară în peisajul competiţional românesc, concursul naţional de interpretare a muzicii româneşti pentru pian, “Brave claviaturi”, s-a bucurat de-a lungul celor 8 ani de existenţă de o participare din ce în ce mai numeroasă. În primăvara lui 2015, peste 220 de concurenţi şi-au disputat premiile acordate pentru cele 2 categorii, foarte mulţi dintre ei obţinând, ca recompensă pentru calitatea deosebită a prestaţiei lor artistice, premiul I. Mai multe decât în alţi ani s-au dovedit a fi şi premiile speciale, pe care juriul (alcătuit din profesoarele Angela Beleaev – Republica Moldova, Stela Avesalon, Venera Babeş, Georgeta Aneta Băcioiu, Rodica Dănceanu şi prezidat de conf. univ. Verona Maier) le-a decernat elevilor performanţi care vor avea, cu certitudine, un cuvânt de spus în valorizarea creaţiilor autohtone, de la cele enesciene până la cele ancorate în actualitatea recentă.

Unul din evenimentele demne de menţionat din cadrul ediţiei a opta a respectivului concurs (organizat în parteneriat cu Centrul Naţional de Artă “Tinerimea Română”, Editura Muzicală, Editura GrafoArt, Fundaţia Culturală ProPiano – România, Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din Republica Moldova şi Institutul Cultural Român – Chişinău) este şi cel al unei premiere editoriale: lansarea Suitei pentru pian a compozitorului Paul Rogojină, “Jucării şi jocuri noi”, partitura reprezentând o comandă din partea concursului “Brave claviaturi”. Alături de foarte tinerii competitori s-au aflat şi compozitorii Laura Manolache şi Mihai Vîrtosu, care au scris special pentru „Brave claviaturi” lucrări destinate interpretării în primă audiţie.

Impresionantă mi s-a părut a fi apetenţa micilor pianişti (cu vârste cuprinse între 7 şi 18 ani) pentru multitudinea faţetelor creaţiei româneşti, încadrabile într-o paletă stilistică diversificată cu punctul de pornire în tiparele enesciene şi un parcurs ce s-a intersectat cu folclorul stilizat, jazzul, orientările neoclasice şi spectrul larg al expresivităţii contemporane.

Şi dacă sala de spectacole a Centrului Naţional de Artă “Tinerimea Română” a fost impregnată, de-a lungul celor două zile de concurs, cu un regal de spirit românesc în variantă sonoră, deţinătorii premiului I şi ai premiilor speciale au fost invitaţi să-şi reediteze performanţele interpretative în sala Cantacuzină a Muzeului Naţional “George Enescu”, în cadrul a două gale ale laureaţilor. Alături pe aceeaşi scenă, animaţi de dorinţa de a ne împărtăşi pasiunea lor pentru universul artei sunetelor, copii de 7-8 ani şi adolescenţi cu un deceniu mai în vârstă ne-au călăuzit, discret dar eficient, printr-un vast labirint stilistic care a inclus atât “*hit-uri*” din repertoriul pianistic precum miniaturile lui Sabin Drăgoi, *Bate vesel clapa neagră* a lui Alexandru Paşcanu, cele două *De-a baba oarba* – semnate de Nicolae Chilf şi Constantin Silvestri, sonatinele lui Carmen Petra Basacopol şi Liviu Comes, diverse piese compuse de Tiberiu Brediceanu, *Jocurile* lui Radu Paladi ori *Jocul ţigănesc* al lui Tudor Ciortea, cât şi piese mai rar auzite pe scenă ca *Zefir de toamnă* de Ciprian Porumbescu, *Piesă de concert* de Nicolae Kirculescu, *Suita pentru copii pe teme populare din Bihor* de Sergiu Natra, *Uite o lăcustă* de G.W. Berger,

Constantin Silvestri

Joc de Johnny Răducanu, *Păpuşa Barbie dansează blues la New York* de Paul Rogojină, *Rondo a la Munchausen* de Dan Dediu sau *Cumpăna clipelor* şi *Dialoguri pentru pian* de Laura Manolache (ultimele două în primă audiţie!), interpretate cu deosebită maturitate şi incontestabil talent de către tinerii “ucenici” ai artei instrumentale cu alură de viitori solişti, slujitori pasionaţi ai muzicii de calitate.

Asistând la derularea acestui parcurs competiţional cu o evoluţie remarcabilă (pe care-l datorăm integral eforturilor celor două iniţiatoare ale proiectului – profesoarele Rodica Dănceanu şi Georgeta Băcioiu de la Colegiul Naţional de Arte “Dinu Lipatti”), ca şi la cele două gale, mi-am dorit ca aceşti copii prinşi în jocul “bravelor claviaturi” să-şi păstreze afinitatea pentru universul atât de complex al creaţiei româneşti, asumându-şi-l în totalitate ca pe un tezaur de suflet pe care-l pot promova oriunde în lume, odată cu propriile lor valori.

Regina cântului

Mihai-Alexandru CANCIOVICI

Pentru toţi melomanii iubitori ai liricii vocal-simfonice, numele marii doamne a cântului **Emilia Petrescu** rămâne emblematic, un reper permanent şi de neuitat. Alături de autorul cărţii dedicate marii noastre soprane am trăit emoţii artistice puternice, întrucât în faţa noastră apărea ca o interpretă cu o voce de înger, cu o tehnică impecabilă, respectând, de fiecare dată, stilistica partiturilor prezentate. Avea distincţie pe podiumul Ateneului sau al sălii de concerte a Orchestrei Radio, fiind înaltă, subţire, elegantă, de o mare ţinută, chiar nobleţe. Am ascultat-o pentru prima oară la Ateneu în 1958 şi m-au marcat profund toate aceste date ale prezenţei sale scenice.

Pe autorul cărţii l-am preţuit şi admirat imens în întreaga sa carieră de muzicolog, de critic şi de profesor la Conservator. Cartea care o va omagia pe marea noastră artistă este scrisă cu dragoste şi mare admiraţie, cu acel respect pentru o solistă vocal-simfonică care timp de cincizeci de ani a dominat podiumul simfonic, dovedind un profesionalism impecabil.

Autorul cărţii apărute în Editura Muzicală în 2014 iniţiază o cercetare monografică a portretului artistei descrise cu acribie muzicală şi stilistică. Pentru a contura un portret complex şi elocvent, autorul adună cu grijă orice comentariu, cronică, opinie privind evoluţia, în timp, a Emiliei Petrescu.

Impecabil este capitolul al II-lea ce derulează cu rigoare şi obiectivitate a deţinerii datelor întreaga sa carieră între 1947-1991, capitolul devenind un sinopsis de referinţă într-o bibliografie a marii artiste. Grigore Constantinescu se dovedeşte, astfel, un sârguincios bibliograf al vieţii Emiliei Petrescu prin strângerea tuturor comentariilor şi datelor din publicistică, a informaţiilor din presă care vizează o activitate prodigioasă în slujba liricii vocal-simfonice.

Una dintre calităţile de excepţie ale marii artiste a constituit o predilecţie a sa constantă pentru lied, o dimensiune fără de care un cântăreţ exigent cu el însuşi trebuie s-o aibe pe parcursul devenirii sale către marile lucrări vocal-simfonice cântate: oratorii, misse, recviemuri.

Trebuie să mărturisim, fără nicio îndoială, că Emilia Petrescu a fost o mare interpretă de lied, rafinată şi o stilistă desăvârşită care s-a impus, asemenea unor interprete de înaltă clasă ca Elisabeth Schwarzkopf sau Lotte Lehman pe podiumul de concert. În capitolul al IV-lea se analizează tocmai această dimensiune artistică a sopranei. Sunt inserate extrase din presa românească sau străină ce analizează cu obiectivitate muzicologică contribuţiile sopranei în dezvoltarea artei liedului. Un foarte important capitol al lucrării îl constituie cel de-al V-lea capitol ce pătrunde în laboratorul tehnic al sopranei, relevând câteva idei şi contribuţii ale acesteia în pedagogia cântului, dezvăluind importanţa tehnicii vocale în interpretare. De altfel, Emilia Petrescu a elaborat un amplu studiu intitulat „Tehnica vocală în epoca noastră” ce constituie o interesantă sinteză a opiniilor sale îndreptăţite de o mare experienţă vocală, de-a lungul unei cariere întregi, privind principiile tehnicii vocale. Ea s-a dovedit a fi şi un bun teoretician al unor calităţi şi cerinţe în aplicarea tehnicii vocale, fiind, în acelaşi timp, o cultivată şi elevată promotoare a stilului baroc, cu trăsăturile sale aparte.

De altfel, Emilia Petrescu şi-a dovedit talentul de teoretician în arta cântului şi de la catedră, fiind o bună profesoară de canto şi o iniţiatoare a cursurilor de vară

destinate soliştilor vocali. Capitolul al VI-lea dezvăluie relaţia sa cu discipolii pe care i-a avut. Am citit acele rânduri cu o emoţie aparte, pentru că în ele am descoperit acea faţă minunată a profesoarei în relaţie directă cu un discipol ce-i poartă cu respect şi religiozitate amintirea privind profesorul – omul, două dimensiuni care, în cazul de faţă, se întrepătrund în mod miraculos.

Capitolele următoare, al VII-lea: Epistolarium, al VIII-lea: Perspective în dialog, al IX-lea: Epistolarium şi al X-lea: Prietenie cu corul Bach, scot la iveală latura intimă a solistei pe diverse paliere ale vieţii sale artistice. Capitolul al XI-lea ne prezintă într-o alăturare emoţionantă de amintiri mărturiile unor muzicieni, artişti, intelectuali care au cunoscut-o şi-i dezvăluie cu emoţie un portret de suflet. Următoarele secţiuni relevă distincţiile şi premiile ce i s-au oferit, participări ale sale la concursuri naţionale şi internaţionale.

Emilia Petrescu a lăsat în urma sa şi o bogată moştenire prin imprimări pe discuri în fonoteca de aur a Radiodifuziunii Române. Este darul pe care ni l-a făcut nouă, tuturor iubitorilor artei cântului, care prin aceste bijuterii muzicale îi rememorăm o voce unică, irepetabilă pe care am iubit-o şi am preţuit-o atunci, la timpul potrivit.

În epilog, autorul aşează două mărturii detaliate ale unor membrii de familie: fiul cel mare, Valeriu şi soţul acesteia, doctorul Ioan Cironeanu. La lectura acestor rânduri mi s-a desluşit faţa sa ascunsă, dar plină de profunzimi interioare, în calitate de mamă şi soţie. Este un superb omagiu adus omului Emilia Petrescu, acea fiinţă delicată, stranie, taciturnă, dar cu un suflet plin de relief şi vibraţie interioară.

Am citit această carte cu sufletul la gură, uneori cu lacrimi în ochi, cu acel sentiment că ea reprezintă un pios omagiu de înaltă preţuire a lui Grigore Constantinescu faţă de o mare doamnă a cântului. Asemenea autorului cărţii, am iubit-o imens pe doamna Emilia Petrescu. M-a învăţat, în timp, să înţeleg subtilităţile muzicii baroce, să mi-o infiltreze în suflet.

Ar fi împlinit 90 de ani...

Viorel COSMA

După calupul muzical de deschidere al Madrigalului cu miniatura vocală *Matona mia cara* de Orlando di Lasso, șlagărul vieții lui **Marin Constantin**, puțini ascultători au știut că dirijorul a lansat piesa în 1952 (pe timpul cînd preluase conducerea corului UTM din România), menținând-o în programele sale până la sfârșitul carierei artistice.

Acest emblematic cântec al Renașterii veacului al XVI-lea, a dat mai târziu denumirea formației camerale bucureștene care a debutat fără nume la 7 iulie 1963 pe scena Teatrului Muzical din Brasov. Abia peste un an, mai exact la Festivalul de Artă în sala mică a Palatului din Capitală, în ziua de 17 martie 1964, corul lui Marin Constantin și-a luat numele de legendă: "*Madrigal*"! Astăzi însă, nu doresc să fac aici nici istoricul formației, nici biografia dirijorului care, dacă ar fi trăit, ar fi împlinit vârsta de 90 de ani. Fiindcă i-am fost prieten de-o viață, prefer să evoc pe "omul Marin Constantin", așa cum ne-am legat sufletește, vreme de peste șase decenii.

Ne-am cunoscut în clasa de dirijat coral de la Conservator, în 1949, fiind amândoi discipolii profe-sorului Dumitru Botez. Era mai tânăr decât mine cu doi ani, dar ne-am unit imediat într-o prietenie spontană, având aceleași aspirații artistice. Marin venea la concertele formației mele, Corul CAM al industriei tutunului, iar eu mă duceam la Casa de Cultură a Studenților din Calea Plevnei să-i urmăresc

spectacolele Corului Tineretului. Într-o zi, mi-a povestit drama familiei sale: la vârsta de numai patru ani a rămas orfan de tată, lăcătușul mecanic Ion Marin fiind asasinat de un membru al companiei petroliere. În urma oribilei crime, au rămas o femeie văduvă de 24 de ani și patru copii: două fete și doi băieți. Lui Costică, fiind cel mai mare, îi ziceau "nenea", iar Marița lui Marin îl visa stâlpul familiei... învățător în satul Urleta din jud. Prahova. Erau săraci, bieții copii, lipți pământului, și alergau pe uliță cu picioarele goale - mi s-a destăinuit odată dirijorul, când m-a rugat (la 85 de ani) să-i scriu monografia. Acesta a fost argumentul tulburător care m-a determinat să accept propunerea de biograf: din copil orfan de țăran, a ajuns un mit al baghetei, ce a creat "miracolul Madrigalului"!

I-am stat aproape când a fondat Corala "*Gh.Cucu*" (1958) și i-am prefațat, la sala *Dalles*, concertul inaugural. Iar când omul de acțiune Marin Constantin a dorit să-și facă o "formație personală", l-am încurajat să dea naștere *Madrigalului*. Au existat multe momente de cumpănă din viața formației camerale, conflicte cu Conservatorul, cu Ministerul Culturii, cu colegii de breaslă, peste care a trecut după aprige discuții bilaterale. Am fost împreună în numeroase turnee artistice cu *Madrigalul* atât în țară, cât și peste hotare.

Am popsit la Urleta, în vizită la mama Marița, care m-a însoțit apoi în loja Ateneului Român la primele audiții ale *Scenelor nocturne* de Anatol Vieru și *Bocetelor străbune* de Alexandru Pașcanu, prezentate de Costică Marin. Văzând-o nedumerită după *Scenele nocturne*, o lucrare de avangardă, dificil de înțeles chiar și pentru profesioniști, am întrebat-o pe "*Mamaia*" (cum îi ziceau madrigalistele) dacă i-a plăcut muzica lui Tolea Vieru. "Mi-a plăcut, maică, mi-a plăcut. Dar să știi, că n-am priceput nimica!" Iar când Marin a vrut să o mai invite la un nou concert la București, mamaia Marița l-a întrebat discret: "Costică, ai să cânți tot dintr-alea?"

Într-o zi, dirijorul m-a rugat să-l asist, la ultima repetiție generală dinaintea unui turneu în occident, unde impresarul i-a cerut să vină cu numai 33 de cântăreți, din efectivul de peste 40 de membri ai Madrigalului. "Vino să mă ajuți, să vedem pe cine lăsăm acasă. Este o problemă delicată, iar pentru mine dureroasă." I-am răspuns să apeleze la Vero (Veronica Bojescu, corepetitoarea cea mai autorizată). A doua zi, surpriză: m-a sunat la telefon Bebe (soția lui Marin, membră permanentă a partidei altistelor, că a lăsat-o la "vatră" cu copiii Noemi și Ionică! La întoarcerea din turneu am aflat "inexplicabilul" gest al maestrului: Bebe nu a participat la repetițiile pieselor noi, în limbile daneză și olandeză, aflate în programele concertelor de peste hotare. Disciplina selecției interne a lui Marin era ucigătoare, înaintea fiecărui turneu în străinătate. Deși recunoștea că "Bebe este pavăza vieții mele", totuși exigența lui profesională l-a obligat la hotărâri adesea dureroase.

În încheiere, două momente emoționante ale omului Marin Constantin. Cel mai îndelungat turneu din ultimii 200 de ani al unui cor românesc l-a efectuat în 1984 corul *Madrigal* în SUA și Canada, când, în numai trei luni, formația bucureșteană a traversat 29 de state, susținând 65 de concerte, în orașe diferite, dar cu un dificil și identic program impus de impresarul american. Obosit peste măsură de strictele obligații contractuale, Marin Constantin a schimbat - o singură dată! – repertoriul din program, introducând o suită de piese românești. Auditorul a aplaudat frenetic gestul dirijorului, dar la sfârșit, a solicitat – în supliment – reluarea întregului afiș, pentru care spectatorii au plătit biletul de intrare! Presa locală americană a scris a doua zi, cu umor: " Vă dau o veste bună și alta proastă. Cea bună: marea artă corală este salvată, există încă! Cea mai puțin bună: cine n-a participat la concertele Corului *Madrigal*, va trebui să ia avionul și să aterizeze la București!"

În final, o întrebare: ați auzit la radio sau pe disc, colindele *Azi umblăm și colindăm* și *Domn, Domn să-nălțăm*? Glasurile non-vibrato ale fetelor din Madrigal dau senzația copiilor de pe ulița satului arhaic românesc în ajunul Crăciunului. Ei bine, ani buni, a stat "ascunsă" matrița înregistrărilor de colinde ale lui Marin Constantin în caseta de tezaur a *Electrecordului*, până când, în 1967 arhiepiscopul Bisericii Ortodoxe Române de peste Ocean, regretatul părinte Valeriu Anania, viitorul Mitropolit al Vadului, Feleacului și Clujului, a preluat dubletul benzii de magnetofon din dulapul casei dirijorului, l-a trecut prin toate vămile și obstacolele, editându-l în SUA și deschizând – în urma succesului internațional – calea *copy-right*-ului celui de-al doilea disc de colinde din 1991, care și acesta fusese "arestat" de cenzura comunistă nu mai puțin decât 11 ani! Lupta editării nestematelor bijuterii sonore ancestrale a fost un gest de credință creștină al omului Marin Constantin, dar și al madrigaliștilor, care la toate turneele peste hotare, plecau în bagaje cu discurile *Electrecordului,* spre a populariza comorile spirituale ale neamului nostru.

Am avut, așa dar, șansa să trăiesc lângă acest om și muzician de statură singulară, momente de înaltă și neuitată afectivitate colegială, care ne-a lăsat tuturor o moștenire artistică scumpă, numită *Madrigal*, pe drept cuvânt, supranumit de un ziarist străin "Un << Stradivarius>> în mâinile lui Paganini!"

Solartis Quartet - o poveste de succes

Doina MOGA

După o competiţie dificilă, în care s-a "duelat" cu muzicieni din multe ţări de rezonanţă sonoră, singurul reprezentant al României la Concursul Internaţional de muzică de cameră de la Plovdiv - Bulgaria, **Cvartetul Solartis**, s-a întors acasă victorios, încununat cu Premiul II şi Premiul special Anton Dvorak. Frumos cadou de aniversare! Spun asta, pentru că pe 13 noiembrie se împlinesc doi ani de la naşterea sa, marcata de Concertul - debut care a avut loc la UNMB, concert ce a rămas întipărit în memoria sufletului meu prin inedit, prospeţime şi curaj. De mult nu am mai ascultat pe cineva cântând cu atâta plăcere. De mult nu am mai simţit bucuria clarităţii muzicii revărsată atât de firesc de pe scenă direct în sufletul ascultătorilor. Ori tocmai asta am simţit marţi, 13 noiembrie, când patru instrumentişti de vârste apropiate au tălmăcit două din cvartetele lui Mozart, KW.op.156 şi "Vânătoarea". Mi-a plăcut faptul că în fine, am ascultat un Mozart tânăr, cântat cu tinereţe; am ascultat un Mozart vioi, dezinvolt şi elegant, cântat cu vioiciune, dezinvoltură şi eleganţă. Iar ţinuta interpreţilor în perfectă concordanţă cu muzica şi evidenta lor capacitate de a se bucura şi bucura pe alţii, prin muzica lor generoasă, exuberantă şi spumoasă, ca însuşi Mozart, m-a înduioşat. Asta am scris la debutul lor. Acum, după ce i-am urmărit traiectoria ascendentă şi I-am ascultat în câteva concerte remarcabile la Ateneu sau Sala Radio, înduioşarea mea s-a transformat în admiraţie, respect şi foarte multă mândrie. I-am urmărit cu mult interes povestea de succes şi entuziasmul crescând cu care reuşeşte să împărtăşească şi să dăruiască muzica atât publicului avizat cât şi celui care nu a descoperit-o încă. În doi ani, I-am văzut crescând în calitate, maturitate, omogenitate, fineţe, reliefând cu stil, calităţile lor timbrale, evantaiul de nuanţe şi trăiri sufleteşti, pliate perfect pe particularităţile compozitorilor abordaţi. Iar spontaneitatea, rafinamentul dinamic şi chiar viziunea lui poetică, face din fiecare apariţie o revelaţie. Membrii cvartetului: Sabin Penea - vioara întâi, Ana Maria Marian - vioara a doua, Laura Zecheru - violă şi Andrei Niţescu - violoncel, la debut în majoritate studenţi, acum absolvenţi, masteranzi, cu cariere individuale bine conturate, au realizat împreună foarte multe, în acest scurt timp, dacă ar fi să amintesc doar recitalurile deloc puţine la număr susţinute în săli consacrate ca Ateneul Roman sau cele ale Radiodifuziunii Romane din Bucureşti, în oraşe importante din ţară şi străinătate; participarea ca invitat cu un concert cameral la Festivalul Internaţional George Enescu ediţia 2013; distincţiile obţinute la concursuri naţionale şi internaţionale: premiul III la Concursul Mozart pentru cvartete de coarde din Cluj Napoca şi Secţia de cameră a Concursului "Drumul spre celebritate" şi, bineînţeles premiile onorante de acum câteva zile din Bulgaria. Au multe proiecte dintre care l-aş aminti pe cel ce priveşte Stagiunea 2015-2016 în care vor susţine 20 de concerte în Bucureşti având ca scop apropierea de publicul tânăr, nefamiliarizat încă cu conceptul de muzică de cameră - cvartet şi bineînţeles participarea la cât mai multe concursuri internaţionale. Au foarte mulţi fani care îi urmează peste tot chiar dacă nu cântă rock, ci muzică clasică, şi asta spune mult. De aceea, eu îi felicit pentru toate astea, pentru premiile obţinute atât pentru

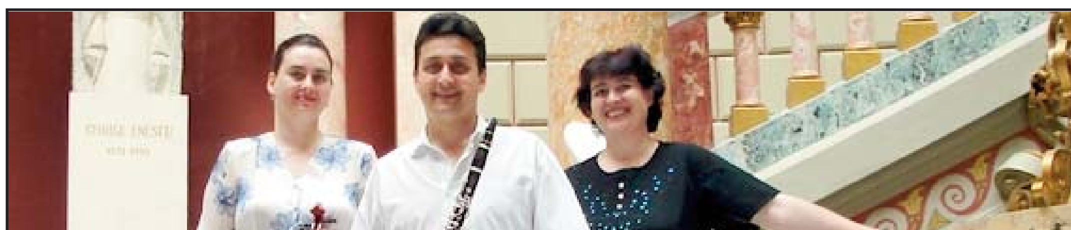
ei cât şi pentru România şi, pentru aniversarea lor din 13 noiembrie, adăugând urarea clasică de La mulţi ani!, cu nenumărate succese şi realizarea dezideratului lor de suflet care, în propriile loc cuvinte suna aşa: "Suntem încrezători în misiunea noastră şi vrem să demonstram şi altora ca dragostea pentru muzică este şi va fi o expresie a contemporaneităţii, o însuşire inerentă a fiecărui pasionat de frumos şi, o şansă de a deveni mai buni ca indivizi. Suntem convinşi că această misiune trebuie îndeplinită şi ne bucurăm să fim noi cei care o vom promova. Pentru că publicul tânăr este viitorul public al sălilor de concerte care, dacă nu este educat şi crescut, nu va calca niciodată într-o asemenea sală."

Trio Mozaic la ceas aniversar

Carmen MANEA

Cu ocazia împlinirii a 20 de ani de activitate, trio-ul ***Mozaic***, alcătuit din violonista Oana Spânu-Vişenescu, clarinetistul Emil Vişenescu şi pianista Diana Spânu-Dănilă, a susţinut la Ateneul Român, în 17 iunie 2015 un recital de înaltă ţinută . Dacă în prima parte a programului au fost incluse lucrări reprezentative ale creaţiei camerale a secolului al XX-lea, destinate formaţiei de trio, în partea doua, publicul a avut surpriza şi bucuria de a asculta 10 Tangouri scrise de Astor Piazzolla pentru vioară, clarinet, acordeon, contrabas şi pian - realizate în colaborare cu doi admirabili muzicieni: acordeonistul Fernando Mihalache şi contrabasistul Săndel Smărăndescu. Publicul prezent la eveniment a apreciat oferta repertorială, care a evidenţiat atât valoarea incontestabilă a muzicienilor, cât şi momentul festiv.

În debutul programului a fost prezentat ***Trio-ul pentru clarinet, vioară şi pian*** de Aram Haciaturian (1932), lucrare de ample dimensiuni, elaborată în arhitectură tripartită. Interpreţii au redat cu măiestrie temele muzicale pregnante, caracterizate prin melodii inspirate, ritmică vie, modulaţii neaşteptate şi inflexiuni modale care evocă particularităţi ale muzicii armene. Au reuşit să valorifice plenar bogăţia expresivă şi semantică a lucrării, originalitatea construcţiei sonore (realizată cu un autentic spirit dramaturgic) şi să reliefeze cu mult rafinament diversitatea paletei coloristice şi timbrale.

A urmat ***Trio-ul „Contraste” pentru vioară, clarinet şi pian*** de Béla Bartók (1938), o adevărată piatră de încercare pentru cei care îl abordează. Abordând unitar lucrarea din punct de vedere conceptual şi artistic, au reuşit să evoce un fascinant caleidoscop de imagini muzicale şi de stări sufleteşti. Caracterizată prin dinamism şi vervă în pasajele de virtuozitate instrumentală, prestaţia de excepţie a dezvăluit alte faţete în secţiunile lente (profunzime expresivă şi interiorizare) şi în momentele solistice, punând în valoare calitatea fiecărui interpret în parte, precum şi colaborarea la cel mai înalt nivel din cadrul formaţiei.

Prima parte a recitalului s-a încheiat într-o atmosferă plină de magie şi generozitate expresivă, cu ***Cinci Piese*** de Dmitri Şostakovici: ***Preludium, Gavotte, Elegie, Vals*** şi ***Polka*** (în aranjament pentru vioară, clarinet şi pian), reprezentative pentru latura romantică a temperamentului compozitorului rus. Interpreţii au conferit fiecărei piese/idei muzicale o vibraţie particulară şi un colorit aparte, au redat cu dăruire şi subtilitate cantabilitatea, caracterul dansant, nostalgic, ori avântat al temelor, frumuseţea construcţiilor sonore, precum şi bogăţia lor expresivă şi semantică.

Partea a doua a recitalului s-a desfăşurat sub semnul bunei dispozitii, al elanului sentimental şi al virtuozităţii instrumentale. Prezentarea de celor ***10 Tangouri*** din creaţia lui Astor Piazzolla a animat atmosfera din sala de concert şi a pus în valoare alte laturi ale prestaţiei artistice: fantezie, bun gust, dezinvoltură, spirit improvizatoric, bucuria de a dărui spectatorilor un repertoriu agreabil, realizat impecabil. Cei doi muzicieni invitaţi, acordeonistului Fernando Mihalache şi contrabasistul Săndel Smărăndescu au contribuit prin experienţa şi măiestria caracteristică la realizarea de excepţie a pieselor lui Piazzolla. Originalele tangouri remarcă prin imprevizibilul turnurilor melodice, prin bogăţia armonică, prin pregnanţa ritmică şi varietatea procedeelor componistice utilizate, prin dificultatea lor instrumentală şi, nu în ultimul rând prin o anumită sociabilitate, caracteristică pentru epoca actuală.

În cele două decenii ale activităţii artistice desfăşurate pe prestigioase scene de concert din ţară şi din străinătate, trio-ul ***Mozaic*** şi-a câştigat un binemeritat renume printre formaţiile camerale de succes. Aprecierile de care se bucură se datorează talentului şi profesionalismului fiecărui muzician în parte, fanteziei şi spontaneităţii, capacităţii de comunicare (în cadrul ansamblului şi cu publicul), experienţei, generozităţii şi entuziasmului; fiecare îl inventează şi îl completează pe celălalt, caută noi semnificaţii în lucrările interpretate şi se dedică muzicii cu toate forţele creatoare. Ce poate fi mai frumos decât atunci când trei temperamente puternice, dotate cu har şi imaginaţie se întâlnesc pe podiumul de concert pentru a oferi momente de bucurie şi emoţie

Festivalurile îmbogăţesc stagiunea muzicală

Damian VULPE

În Timişoara în aceeaşi perioadă de timp, am zice în paralel, se desfăşoară şi câteva festivaluri dintre care Timorgelfest-ul la a XIV-a ediţie deja, datorată râvnei organizatorice a prof.univ. Felician Roşca, ocupă cea mai lungă perioadă, cu concerte mai distanţate, unele repetate şi la Arad şi Reşiţa precum şi Festivalul Baroc la ediţia III-a datorat Municipalităţii, concentrat în evoluţii zilnice în cadrul unei săptămâni.

Din manifestările concertistice ale actualului Timorgelfest am ascultat o parte din şirul propus printre care reuşitul recital al organistului Jean-Baptiste Robin din Dom-ul Romano-catolic cu aproape în exclusivitate muzică franceză în afară de Dansurile româneşti de B. Bartók în varianta pentru orgă a interpretului prezent în concert şi cu compoziţii proprii. Organistul Paul Rosoman din Noua Zelandă, pe acelaşi instrument ne-a copleşit, atrăgându-ne atenţia totodată cu lucrări de compozitori din acea parte de lume ca Ch.V. Stanford, C.H.H. Parry, J. Zwart, J.G. Ropartz, sau D. Lilburn, exceptând un opus de F, Mendelssohn-Batholdy. Au urmat şi două concerte de reţinut cu muzică barocă în exclusivitate pe orga din Biserica Adventistă. Protagonişti au fost Ksenya Pogorelaya organista Catedralei Sf.Sofia din Polotsk – Belarus şi Felician Roşca titularul clasei de orgă a Facultăţii de muzică timişorene care a rezervat şi discipolilor săi un concert.

Concertul săptămânal al Filarmonicii a fost de asemenea integrat în cadrul Timorgelfest-ului, prezentându-ni-se *Requiemul*, o amplă lucrare cu solişti cor şi orchestră datorat compozitorului ceh Antonin Dvořák sub conducerea deosebit de expresivă a dirijorului Gheorghe Costin. Întreg ansamblul a căutat să fie la înălţimea evenimentului răspunzând intenţiilor venite de la pupitru.

După evoluţia organistului Jans Korndörfer originar din Germania, şirul recitalurilor s-a încheiat cu contribuţia a doi solişti veniţi tocmai din Coreea de Sud: Shin-Ae Chun doar cu muzică barocă europeană şi Su-One Park care au oferit şi două piese proprii de natură improvizatorică. Totuşi încheierea actualei ediţii cea de a XIV-cea a Timorgelfest-ului trebuie socotită manifestarea ce devine tradiţională, cum se vede, prin concertele simultane din cele 14 locaţii, biserici sau alte săli, susţinută de tot atâţia organişti

Dar a venit şi Festivalul Baroc suprapunându-se celorlalte manifestări muzicale ale stagiunii a celor două instituţii Opera şi Filarmonica şi Orgelfest-ul (cu o durată ce depăşeşte în timp şase săptămâni chiar), care ne-a atras atenţia în special cu cele două manifestări susţinute de Art-Kammer-orchester format din instrumentişti ai operei cu prezentarea carismatică a lui Cristian Rudic. Primul, un spectacol de proiecţii, recitări, balet şi muzică bine conceput pe scena teatrului şi un medalion J.S. Bach în splendida arhitectură a Dom-ului din Unirii, în care şi-au etalat potenţialul şi soliştii Corina Murgu, Nadia

Petrov şi Ovidiu Rusu (vioară), Pavel Şanta şi Cătălin Vinars (flaut) şi Sergiu Cârstea (tromprtă-piccolo).

Celelalte două recitaluri au pus în prim plan mai mult muzica renascentistă, din care se va naşte apoi cea a barocului, în apreciabila interpretare a ansamblului vocal instrumental „Carmina Renascentis” din Carei desfăşurat în Biserica Piaristă urmat de Recitalul lui Uroš Dojčinović din Serbia pe chitara sa barocă care a făcut şi o interesantă incursiune şi în aportul adus prin influenţa turcă, croată, albaneză, kosovară sau muntenegreană...

Un apreciat interes a stârnit şi concertul desfăşurat în „Sala Vieneză” din Josefin intitulat „Musique Royale – Comori ale barocului francez” desigur prin reprezentanţii ei de vază Lully şi Rameau dar şi cu lucrările scrise în stil francez a unui vienez: J.J. Fux. Preopnderenţa programului l-au constituit cele două cantate în aleasa interpretare a sopranei Judit Andreijszki datorate compozitorului J.Ph.

Trio Contraste

Rameau de la a cărui dispariţie au trecut anul acesta chiar 250 de ani, adus cu bună ştiinţă în atenţia noastră de Caius Hera conducătorul ansamblului „Harmoniis” format din instrumentişti maghiari şi totodată interpret la teorbă.

Încheierea dar şi împlinirea artistică a festivalului a adus-o ansamblul „Violoncellissimo” datorat şi îndrumat cu mare rafinament artistic de Marin Cazacu care nu numai că a reunit un număr considerabil de interpreţi ai instrumentului dar a şi găsit repertoriul adecvat şi nu în cele din urmă a reuşit obţinerea cotei interpretative înalte. Ca şi în alte apariţii, de data aceasta în ansamblu, dar şi solistic au fost şi 5 timişoreni de la Sanda Guţu, Ella Bokor şi Darius Tereu la tinerele Andree: Petrila şi Kohonitz. Programul a dus de la baroc la piese de mare accesibilitate gustate şi mult apreciate de numerosul auditor din Sala Capitol.

Toamna aceasta a adus însă şi un nou festival de muzică contemporană făcut de tineri pentru generaţia tânără în primul rând, datorat Facultăţii de muzică a Universităţii. Festivalul intitulat Timsonia a adus în faţa unui public interesat de ce se scrie în momentul actual sau ceva mai înainte în 4 zile tot atâtea conferinţe, 5 concerte în care au fost prezentate pe lângă un şir le lucrări contemporane, 9 opusuri în primă audiţie absolută semnate de maghiarul Peter Tornyai, italienii Francesco Pavan şi Luigi Pizzaleo, austriacul Matthias Kranebitter şi a celori de-ai noştrii Violeta Dinescu, Cristian Bence-Muk, Ciprian Ion şi timişorenii Gabriel Almaşi şi Gabriel Mălăncioiu cei care au fost motorul întregului angrenaj. Tot cu câte un opus au fost prezenţi şi Cătălin Creţu care a urmat o perioadă facultatea la noi, acum prezent şi cu o interesantă expunere despre muzica asistată de computer şi maestrul Remus Georgescu, care a fost alături de pătrunderea noului în creaţia muzicală încă din ultimele decenii ale secolului trecut.

Dintre ansamblurile care au evoluat în festivalul făcând, practic, ca lucrările muzicale să vină în contact sonor cu publicul am apreciat prezenţa unor cunoscute formaţii care interpretează aproape în exclusivitate muzica contemporană. Şirul lor îl începem cu „Trio contraste” cu Ion Bogdan Ştefănescu (flaut), Sorin Petrescu (pian) şi Doru Roman (percuţie) care a venit şi cu ansamblul său „Percutissimo”, mai tânărul „Trio Act” cu Cristian Miclea (clarinet), Ortensia Miclea (vioară) şi Adriana Dogariu (pian) sau recent formatul „Ansamblul Atem” cu Valentina Verlan (soprană), Anca Negruţ (flaut), Cristina Constantin (vioară), Cosmin Hârşian (clarinet) şi Victor Andrei Părău (pian) la care s-au adăugat ansamblul „ImpactXXI” din Cluj cu Danielea Păcurar (soprană), Mircea Neamţ (trombon) şi Vera Negreanu (pian) „Duo Carillon” din Germania cu Armin Sommer (percuţie) şi Andreas Hoffmann (orgă) sau apariţiile solistice ale acordeonistului italian Luca Piovesan prin straniile sonorităţi smulse de instrumentul său şi nu în ultimul rând deosebita impresie lăsată de pianistul dar şi compozitorul bucureştean Mihai Măniceanu.

Pentru a ne face un tablou al lucrărilor prezentate în acest binevenit festival de muzică contemporană am putea completa şirul cu numele unor creatori incepând cu George Enescu, Cornel Ţăranu, Dan Dediu, Myriam Marbe, Constantin Râpă, Adrian Pop, Doina Rotaru la mai tinerii Diana Rotaru, Ionică Pop, Radu Bacalu, Darie Nemeş Bota, Cristian Lolea, Şerban Marcu sau Ciprian Ion dar şi cei de pe alte meleaguri mai puţin sau mai mult îndepărtate ca Luigi Marinaro, Luigi Pizzaleo, Roberto Reale, Francesco Pavan, Filippo Perocco, Nildo Sanvido, Yotam Haber, Yair Klartag, Eun Hye Park, Miklos Maros, Emmanuel Séjouné, Bernfried Prőve, Dieter Mack, şi Vlad Maistorovici. Dar şi printre conferenţiari al căror nume sunt amintite trebuie să punem alături şi pe cel al Mariei Gyuris cu incursiunea ei în sfera corurilor pe voci egale.

Baletul "Fetița cu chibrituri"

Oana GEORGESCU

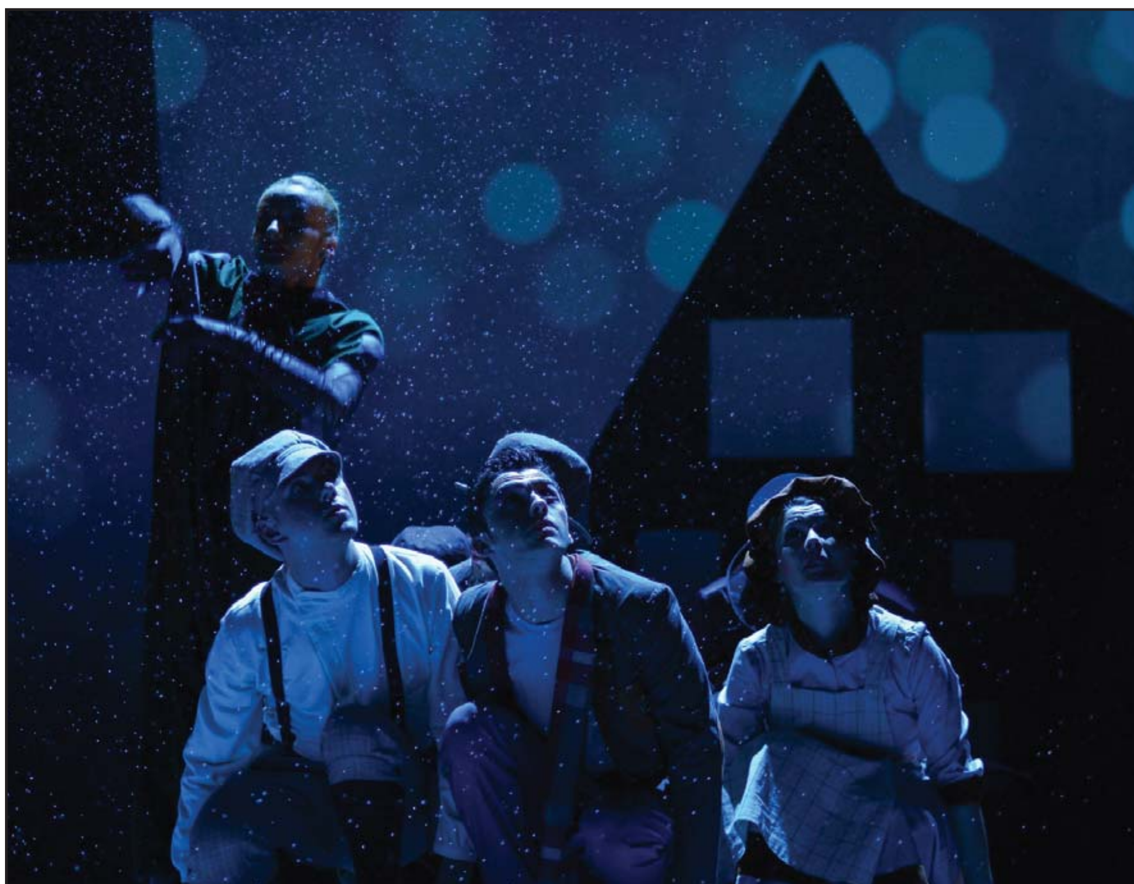
În premieră naţională, luna iunie a adus un nou titlu în repertoriul Operei Comice pentru Copii: baletul "*Fetiţa cu Chibrituri*" după Hans Christian Andersen, care poartă semnătura Corinei Dumitrescu, în calitate de regizor şi coregraf. Scenografia aparţine Bogdanei Pascal (ea semnează şi textele care apar în videoproiecţie), iar din echipa de realizatori fac parte Antonel Oprescu (coloana sonoră), Robert Voiculescu (proiecţii video) şi Cătălin Caracaş (maestru de balet). Spectacolele s-au jucat toată luna iunie cu casa închisă, marcând un nou succes al binecunoscutei instituţii culturale bucureştene.

„*Cea mai recentă premieră a Operei Comice pentru Copii a fost o adevărată provocare, atât pentru echipa de realizatori, cât şi pentru public*" - a spus Felicia Filip, directorul instituţiei. *„Cu toţii ştim înduioşătoarea poveste a protagonistei, tocmai de aceea ne bucurăm să descoperim amprenta pe care regizoarea şi coregrafa baletului, Corina Dumitrescu, a lăsat-o asupra poveştii, preschimbând destinul tragic al* Fetiţei cu chibrituri *într-unul care îndeamnă la visare şi optimism*. (...) *Basmele constituie primul contact al celor mici cu lumea înconjurătoare, iar Andersen ne-a dăruit o adevărată comoară de învăţăminte prin scrierile sale. Lecţia pe care o primim de la* Fetiţa cu chibrituri *este aceea că bucuria poate sălăşui în cele mai umile locuri şi e în puterea noastră să o întreţinem chiar şi atunci când se manifestă sub forma unei flăcări plăpânde...*".

Binecunoscuta prim-balerină Corina Dumitrescu revine la Opera Comică pentru Copii după ce a semnat un alt balet de succes, "*Albă ca Zăpada*". De data aceasta a reinterpretat basmul lui Hans Christian Andersen, inventând personaje diverse şi prezentând acţiunea în paşi de dans, povestea tristă a fetiţei obligată de stea pe stradă în plină iarnă, pentru a vinde câteva chibrituri, fiind… uitată prin aducerea pe scenă de noi şi noi prieteni, personaje fantastice şi gâze simpatice. „*Provocarea lansată cu acest titlu nu a fost crearea de paşi, ci transformarea poveştii într-un spectacol care să nu ne copleşească prin tragismul lui"* – mărturisea Corina Dumitrescu. *„Am păstrat anumite detalii, aşa cum au fost scrise, dar am ales să transform şi să introduc altele, pentru a îmbogăţi spectacolul şi a face mesajul uşor de înţeles pentru cei mici*. (...) *am schimbat destinul* Fetiţei cu chibrituri *care va găsi, ca şi publicul, flacăra care-i va ţine aprinse visele"*. În final, flacăra chibritului aprinde metaforic visele fetiţei, care se împlinesc. Textul Bogdanei Pascal despre tristeţea copilei şi despre

acea flacără care încălzeşte şi luminează sufletul tuturor, citit de Marian Marinescu, punctează, ca o cortină, începutul şi sfârşitul poveştii. Din distribuţie fac parte: Theodora Munteanu/ Alexandra Corneanu (Fetiţa), Andreea Soare (Bunica, Spiritul Soarelui), Oana Vâlceanu (Măturătoarea, Libelula), Daniel Manea (Omul de afaceri), Octavian Iuga (Băiatul cu ziare), Andrei Dogaru (Lustragiul, Buburuza), Cristina Babalâc (Mama, Furnica), Mihai Pricope (Tatăl), Andrei Ardeleanu (Copilul), Sabina Chirilă, Claudia Iagăr, Dragoş Andruţă (Spiriduşii Soarelui), Alis

Gheorghe (Fluturele Cap de mort), Ștefan Tănase (Gâsca), Ansamblul de Balet al Operei Comice pentru Copii.

Opera Comică pentru Copii pregăteşte o nouă producţie: spectacolul de operă "*Münchhausen*" de Dan Dediu, a cărui premieră va avea loc în cadrul Festivalului Internaţional "*George Enescu".* (Foto: Sebastian Oros)

Teme de jazz

Anca ROMECI

La întrebarea - ce-ar fi să tipărim o culegere biografică **"Teme de jazz-compozitori români"**, editura Grafoart a răspuns: excelentă propunere! Noi suntem gata să edităm ceva aşa de preţios pentru istoria jazz-ului autohton! De colectarea pieselor de la nu mai puţin de 17 autori şi direcţionarea noianurilor de mail-uri cu partituri în manuscris urmând a se ocupa îngrijitorul ediţiei, Alexandru Șipa.

Aşa se face că joi, 24 iunie 2015, lumea bună a jazz-ului românesc a sărbătorit cu muzică şi şampanie în Aula Palatului Cantacuzino de pe Calea Victoriei, lansarea, în concert, a culegerii **Teme de jazz-compozitori români**, însemnând 87 de capodopere încifrate în 136 de pagini de portative cu note, plus, la capitolul introductiv, câte o scurtă biografie a fiecăruia dintre cei 17 autori (în ordine alfabetică).

Răsfoiesc culegerea şi dau peste bijuterii de patrimoniu componistic **Johnny Răducanu!** Trecutul în legendă Domn Jazz al ţării noastre! El e dincolo! Dar supravieţuitoarele mostre ale testamentului muzical sunt frumos încolonate aici, chiar sub ochii noştri. La loc de cinste, tot a-propos de seniorii de la care a început să se scrie istoria, regăsindu-se, în culegere, piese din colecţiile **Marius Popp, Zoltan Boroş** sau **Corneliu Meraru.** Deşi trăitor în două ere, a vinyl-ului şi a înregistrărilor digitale, "**Zolly" Boroş,** încă ascunde un adolescent în persoana veteranului fidel-infidel jazz pianisticii cum, cu umor, se declara în minirecitalul din Aulă. Octogenarul **Marius Popp,** în schimb, ne-a lipsit (motivat) de la sărbătoarea lansării, onoarea de a-l reprezenta revenindu-i principalului său discipol, **Petrică Andrei** "**Goldfingers**"!

Şi ceva ce m-a impresionat adânc în acea serată de la Palatul Cantacuzino! Prezenţa, ca de patriarh în baston, a omului pe care de 4 decenii mă obişnuisem să-l asociez cu secţiunea tromboane a Big Band-ului Radio. **Corneliu Meraru!** Cel mai mare furnizor de muzică al ansamblului, la paritate doar cu chitaristul **Marian Georgescu** şi, mai nou, **George Natsis**.

Evident, figurează întemeietori ai învăţământului jazzistic universitar şi liceal post-revoluţionar de talie, **Mircea Tiberian** şi, respectiv, **Florin Răducanu**. Sau, pe reversul monedei, la origine, desăvârşitul autodidact Sorin Zlat jr., astăzi atot-cuceritorul Europei şi Statelor Unite ale Americii (însoţit la lansare, inclusiv pe scenă, de logodnica sa, cântăreaţa cu farmec deosebit, Mihaela Alexa şi de tatăl, Sorin Zlat senior-saxofon alto).

Favoriţii mei pe lista celor 17 autori ai culegerii?! Sunt toţi 17! O bătaie specială de inimă dându-mi dimensiunea cinematografică inclusă în tot ce poartă semnătura geniului **Adrian Enescu**…Sau spiritul de libertate emanate prin toţi porii de creaţiile prietenului său **Radu Goldiş**, asociat din 1980, chiar la propriu, stilului de viaţă yankeu al diasporei româneşti din California.

Şi pentru ca, în alternative la emigrare, o formă de supravieţuire încă şi mai boem excentrică în comunism era să trăieşti ca… adulat zeu al scenei, experienţele festivalurilor noastre de jazz, în special celor cu renumele de miracolele sibiene, de pe-acolo vin compoziţiile muzicienilor-simbol ai acelui spirit al timpului şi al locului. **Fratii Dedeian**! Cu **Capriel** la chitară, mereu un pas în urma marelui **Garbis** zis "Centaurul " saxofoanelor tenor.

Pe-atunci în Sibiul amintirilor, echipa era adeseori completată de un atlet al claviaturilor. **Puiu Pascu**. După porecla Puiu "Oscar Peterson" Pascu.

Aşa şi acum, când două dintre compoziţiile lui de lux fiind dăruite culegerii "**Teme de Jazz-Compozitori români** ", Puiu a şi deschis festivitatea lansării de la Palatul Cantacuzino.

Închiderea de zile mari… avea să aparţină colegilor **Virgil Popescu** şi **Titi Herescu**, cărora li s-a adăugat *pour la bonne bouche* şi un alt pianist, showman şi super-compozitor, **Cornel Cristei**, dar şi un basist, Iulian **Mugur Vrabete**, ba şi o cântăreaţă care să întreacă orice imaginaţie-**Irina Popa!**

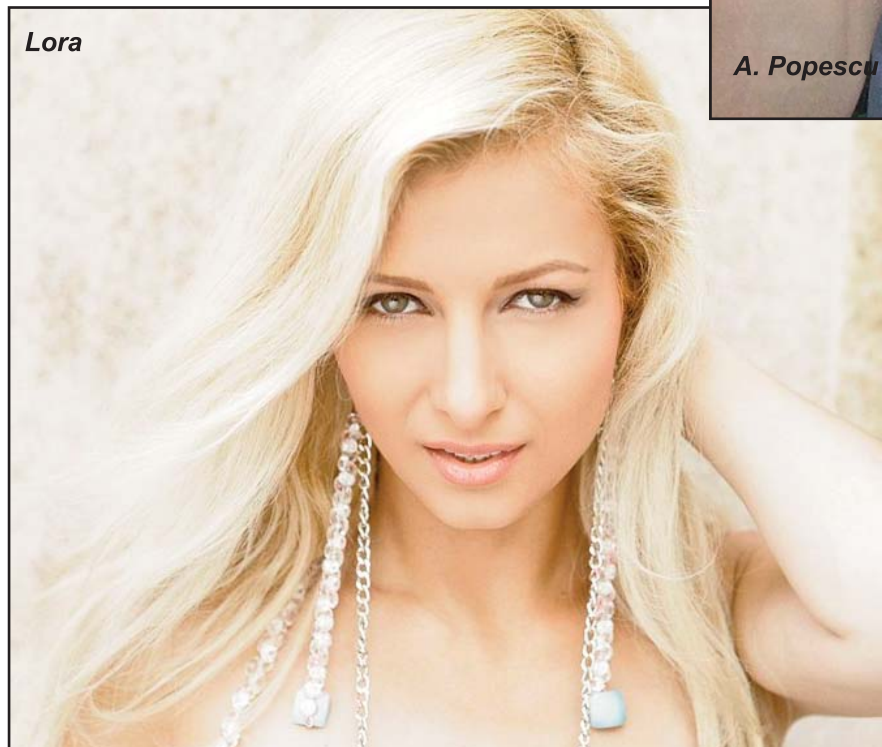
Femina

Mihai ANTON

Adela Popescu - “Curaj”. “Dacă ai curaj, apar minunile!”, acesta este mesajul videoclipului lansat pentru piesa “Curaj”, interpretată împreună cu Sorana. Versurile piesei sunt scrise de Marius Moga, Robert Ionuţ Toma şi Sorana Păcurar, care au semnat şi muzica, împreună cu Mădălin Roşioru. Filmările au avut loc pe heliportul Crystal Tower din Capitală. regizate de Bogdan Păun şi Alex Mureşan, fiind inspirate de sportivii paralimpici, care, în ciuda dizabilităţilor, nu numai că duc o viaţă normală, dar au curajul de a visa că-şi pot depăşi limitele şi astfel ajung la performanţă.

A. Popescu

Lora - “Floare la ureche”. După succesul înregistrat cu piesa “Singuri în doi”, interpretată cu Peter Pop, Lora revine cu un videoclip pentru single-ul “Floare la ureche”. Dorian Oswin (Mango Music) și Doddy - muzică și text, actor - Mihai Hurduc. Videoclipul a fost regizat de Richard Stan și Claudiu Stan (Vision Production), iar filmările au avut loc la Arsenal Park, un complex turistic construit pe ruinele fostei fabrici de muniție din Orăștie.

Lora

Alina Eremia - videoclip “Played you”. Filmările, în regia lui Khaled, au durat peste 18 ore şi prezintă momente coregrafice spectaculoase: Cristian Miron a conceput partea coregrafică, foarte solicitantă, cu o parte dintre membrii grupului Anturaj, dansatori talentaţi. “Played you” este compusă de Sebastian Barac, Marcel Botezan şi Radu Pompiu Bolfea. Versurile au fost scrise de Erin Berk, Corey Chorus şi Georgia Ku Overton.

A. Eremia

Cornel Constantiniu: "Zăpezile copilăriei"

Viorica PARFENE

Prin lansarea acestui volum autobiografic, la editura ProUniversitaria, putem spune că binecunoscutul interpret şi-a îndeplinit visul cel mai fierbinte, mai ales că volumul îi este dedicat fratelui său geamăn Mircea, a cărui dispariţie l-a marcat cumplit cu câţiva ani în urmă. De altfel ei semănau perfect, aşa cum indică şi numeroasele ilustraţii din carte, iar camera lui Cornel arată ca un templu consacrat fratelui său iubit, mort departe de ţară, în Africa de Sud, unde se stabilise încă dinainte de 1989 (fuga sa din ţară, în portbagajul unui automobilul de la Ambasada SUA la Bucureşti, este ocolită cu discreţie în carte, dar s-ar putea face un film cu acest subiect). Aşa cum indică şi titlul, avem de-a face cu o înlănţuire de amintiri emoţionante despre familie, numeroasele mutări dintr-o casă în alta, debutul precoce în teatru, în "Prinţ şi cerşetor" (pe muzica lui Paul Urmuzescu!), alături de Mircea, facultatea de teatru, concursul TV "Steaua fără nume" (a fost unul din primii câştigători), căsătoria cu colega de facultate Domniţa (în prezent actriţă la Teatrul Mic din Capitală), rolurile jucate la Teatrul Naţional din Iaşi (evocaţi de reputata regizoare Cătălina Buzoianu), primele melodii încredinţate lui de Sabin Păutza, pe atunci cadru didactic la Conservatorul din Iaşi, emisiunile TV (de care-şi aminteşte realizatoarea Aurora Andronache), anii petrecuţi la teatrul "Ion Vasilescu" din Bucureşti (dintre colegii de atunci figurează cu amintiri în carte Doina Spătaru, Petre Geambaşu, Dorin Anastasiu), naşterea celor doi fii, Alexandru şi Mihai, venirea pe lume a nepoţilor, operaţiile... 245 de pagini absolut revelatoare pentru viaţa şi cariera unui artist de frunte al genului – o viaţă marcată de bucurii, dar şi de durere, o carieră dintre cele mai strălucite din muzica uşoară românească. Cine ar fi ştiut, de pildă, că a copilărit pe Calea Victoriei cu Cornel Patrichi, viitorul mare coregraf şi balerin? Sau că a reuşit să-şi reîntâlnească fratele geamăn cu ocazia unui turneu în

Portugalia, când i-au făcut o farsă de zile mari lui Sile Dinicu? Nu sunt foarte multe referiri la colegii săi din muzică, volumul fiind înainte de toate unul al amintirilor personale, dar sunt evocaţi Corina Chiriac, Dan Spătaru, bunul său prieten Aurelian Andreescu, Mirabela Dauer, compozitorul unora din marile sale succese, Vasile V. Vasilache. Către finalul cărţii, câteva mici eseuri ni-l dezvăluie preocupat de politică, *cu demnitate şi eleganţă; le-am prelucrat, am scanat fotografii vechi, de colecţie, (mulţumim colegilor noştri Luminiţa Vartolomei şi Costin Aslam!), dorind, asemeni autorului, ca volumul să ajungă cât mai repede la Dvs.*

Să nu vă aşteptaţi să citiţi detalii explozive despre suferinţa sa, despre operaţii, despre drama unui artist excepţional condamnat de boală să meargă

dar mai ales de situaţia tristă în care a ajuns muzica uşoară românească şi îndeosebi festivalul de la Mamaia, unde Cornel Constantiniu a cunoscut atâtea onoruri, el semnând câteva articole pe această temă şi în revista "Actualitatea Muzicală". Cartea a apărut în cunoscuta colecţie "Artele spectacolului" (apariţii anterioare din muzica uşoară: Jolt Kerestely, Alexandru Jula), a editurii ProUniversitaria, a cărei coordonatoare, Oana Georgescu, scrie în prefaţă: "*La lansarea cărţii consacrate compozitorului Jolt Kerestely am anunţat că următoarea apariţie în cadrul colecţiei "Artele spectacolului" a Editurii ProUniversitaria, pe care o îngrijesc, va fi auto-biografia lui Cornel Constantiniu. Ne-a încredinţat-o şi am parcurs-o pe nerăsuflate, ca pe un roman captivant, pentru că am aflat din paginile ei ceea ce veţi descoperi şi Dvs., cititorii noştri, acum: crâmpeie dintr-o existenţă şi o carieră artistică fascinante, în care artistul, cum se spune,* "îşi pune sufletul pe tavă". *Ni s-au înfăţişat pagini la care autorul a trudit din greu, măcinat de boala neiertătoare cu care a luptat şi luptă în baston sau în scaunul cu rotile (aşa a venit, spre surpriza şi bucuria noastră, şi la lansarea din 2013 de la Târgul de Carte "Gaudeamus" a cărţii dedicate lui Alexandru Jula, apărute tot în colecţia de faţă).*

Cornel Constantiniu le ocoleşte cu discreţie, aminteşte de ele doar în treacăt, cu o pudoare şi cu un bun simţ prezente şi în zugrăvirea vieţii intime. Şi-a pierdut rând pe rând părinţii, cei doi fraţi (dintre care moartea celui geamăn, Mircea, i-a lăsat un gol imens în suflet, obiecte personale ale acestuia veghindu-l permanent în dormitor...), a fost lovit de boală în plină glorie, dar este fericit că publicul nu l-a uitat, că e din când în când difuzat la radio (vai, din păcate atât de rar, ca toţi corifeii "Generaţiei de aur"!) şi mai ales că are alături pe Domniţa, soţie devotată, şi o familie minunată. Înconjurat de întreaga familie, ca în imaginea ce încheie această carte, Cornel Constantiniu se simte puternic, pentru că el este, indiscutabil, un ÎNVINGĂTOR."

Este o carte care trebuie citită neapărat, fiindcă pe undeva este şi o radiografie a muzicii

alături de Oana Georgescu

uşoare româneşti din cea mai frumoasă perioadă a sa. Tocmai de aceea, nu întâmplător, afluenţa de vedete a fost copleşitoare la evenimentul de lansare din cadrul Tîrgului Bookfest de la Romexpo, cu toţii dorind să împartă cu autorul bucuria acelei zile. La "prezidiu", alături de Cornel Constantiniu, venit în scaun cu rotile, au luat loc Oana Georgescu şi Marian Bârgău, director la editura ProUniversitaria (felicitări pentru promptitudinea apariţiei şi pentru calitatea tiparului!). Rând pe rând au luat cuvântul toţi cei prezenţi, într-o înlănţuire de amintiri tandre, amuzante sau pline de sevă, creionând portretul interpretului pe fondul unui tablou consistent al deceniilor pe care Cornel Constantiniu le-a dominat cu statura sa artistică. Corina Chiriac şi-a amintit zecile de turnee susţinute împreună, între care şi cel din Cuba, când au cântat pe scena celebrului music-hall Tropicana, iar la rândul ei Mirabela Dauer s-a referit la colaborările lor de neuitat, între care şi cele ocazionate de întâlnirile din casa bunului prieten "Vava" Vasilache. Coleg la teatrul "Ion Vasilescu" şi amic la cataramă, Petre Geambaşu a reamintit episodul amuzant al cooptării lui Cornel în concertele sale din Germania, în timp ce Paul Enigărescu a dat la iveală un detaliu necunoscut, şi anume că la un moment dat au fost... rude prin alianţă! Zecile de spectacole susţinute împreună au fost evocate cu emoţie şi de Silvia Dumitrescu, Natalia Guberna, Silvia Chifiriuc, nemaivorbind de cel mai bun prieten, Dorin Anastasiu. Marele actor Marin Moraru a vorbit despre talentul dramatic al protagonistului, în timp ce Octavian Iordăchescu a depănat amintiri comune din perioada cînd lucra la Radio Iaşi, dar şi, apoi, la TVR. Breasla scriitorilor a fost reprezentată de poeta Rodica Elena Lupu, care i-a dedicat câteva versuri, şi de cunoscutul biograf Aurel V. Zgheran, sosit special de la Buhuşi pentru acest eveniment.

Acelaşi gest, dar venind de la Medgidia, ca un semn de respect pentru generaţia de aur a cântecului, l-a făcut Daniel Gheorghe, tînărul director al festivalului internaţional "Dan Spătaru". Lucia Popescu Moraru şi Andrei Partoş s-au referit la difuzarea la radio a cântecelor lui Cornel Constantiniu (evident net superioară pe vremuri, în perioada romantică a instituţiei publice, înainte de 1989), iar compozitorul Dani Constantin a făcut zeci de fotografii, neuitând să amintească la microfon de seriozitatea interpretului în studioul de înregistrări de la TVR. Ne-a bucurat prezenţa în sală a văduvei reputatului compozitor, dirijor şi instrumentist Alexandru Imre, Daniela, o surpriză majoră fiind şi aceea a întâlnirii cu Camil Petrescu, sosit din SUA: fiul celebrului prozator a fost unul din marii colecţionari de muzică ai Bucureştilor înainte de a emigra,

personalitatea lui Cornel Constantiniu fiindu-i bine cunoscută. Chiar dacă membrii familiei (cei doi fii, nurorile şi nepoţii) n-au putut să fie prezenţi, fiind stabiliţi în Germania, autorul cărţii a avut-o alături ca de obicei pe devotata sa soţie, Domniţa, care a avut grijă de numeroşii invitaţi, între care numeroase rude prin alianţă şi admiratori sosiţi din toată ţara, dar şi de peste hotare.

Prin editarea "Zăpezilor copilăriei", carte la care Cornel Constantiniu a lucrat aproape zece ani, cu cunoscutele sale probleme de sănătate, ProUniversitaria dovedeşte încă o dată că este editura unde muzica uşoară are oricând uşădeschisă, alte titluri atractive figurînd în planul de apariţii.

Ce tineri şi frumoși eram!

Octavian URSULESCU

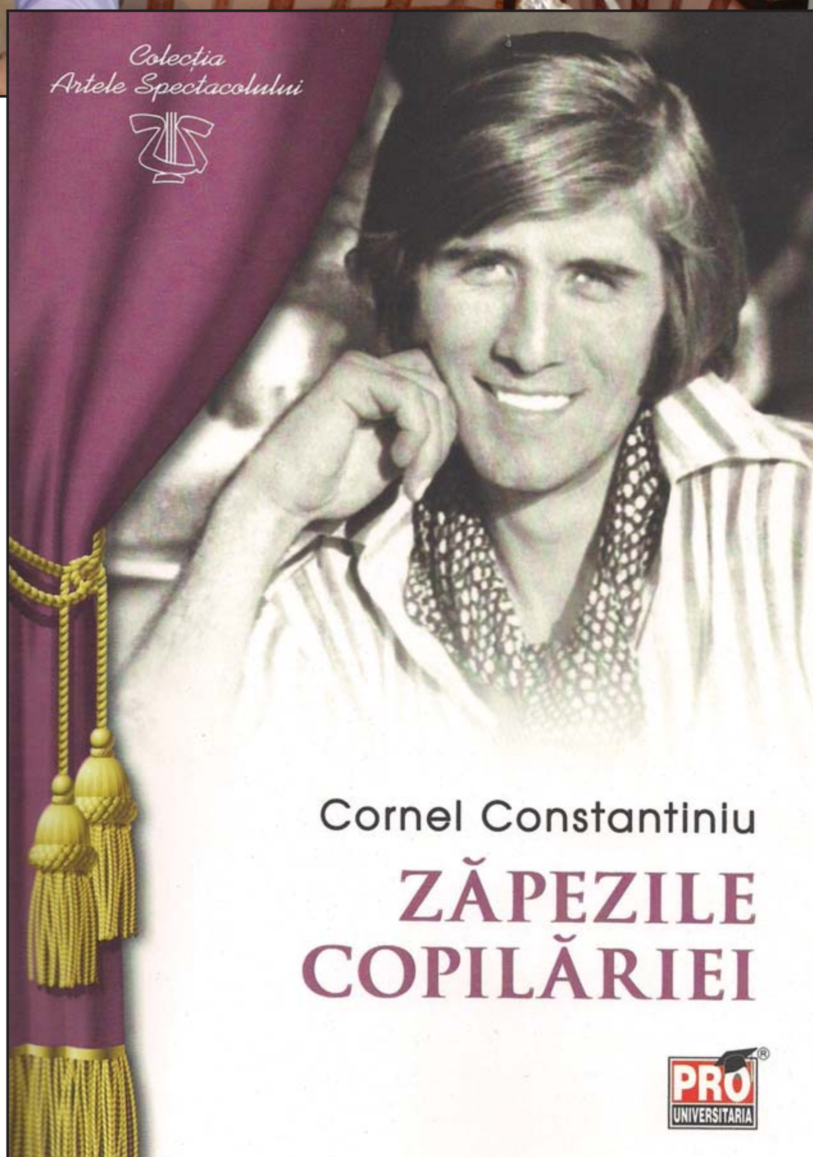
Amintirile mele despre Cornel se pierd în negura veacurilor sau oricum a veacului trecut! Nici nu prea știu cu ce să încep, important însă e că am ce spune despre acest prieten de-o viață. N-are rost să înșir acum zecile de turnee (alături de formația "Savoy" ce mai veselie, râs pe săturate, glume, Cornel fiind înzestrat cu un talent rar în a spune bancuri!), de festivaluri de la Mamaia, de emisiuni TV în care l-am prezentat, artistul Cornel Constantiniu e prea bine cunoscut, dar omul mai puțin. Pe când aveam rubrica de muzică ușoară de la prestigioasa revistă "Contemporanul" (școala mea de gazetărie muzicală, alături de "Scânteia tineretului" și de Radio), în conducerea publicației era un om minunat, bun și blând, C. N. Constantiniu, despre care n-am știut nici o clipă că ar fi rudă cu Cornel, pentru că artistul și-a desfășurat întreaga carieră sub semnul discreției și al bunului-simț, nesolicitând favoruri sau intervenții. Extrem de chipeș, impozant, convingător prin glas dar și prin ținută, și-a văzut încredințate numeroase așa-zise piese "tematice", cele mai multe însă cântece pur și simplu patriotice, de care azi, de necrezut, ne rușinăm! Cornel însă transforma în șlagăr orice partitură, cel mai bun exemplu fiind "Dulce Românie" de George Grigoriu.

Am fost mereu nu numai colaboratori, ci și prieteni, am cunoscut-o bine pe mama sa, doamna Ortansa, o femeie micuță de stat, dar energică și extrem de descurcăreață, reușind adevărate performanțe cu schimburile de case - azi ar fi fost un agent imobiliar pe cinste! L-am vizitat pe Cornel în multe din locuințele prin care s-a perindat, cred că e artistul care a avut cele mai multe domicilii: în Drumul Taberei, pe fostul bd. Republicii (oare ce o fi așa nepotrivit într-o țară care este republică încât numele i-a fost schimbat?), pe bd. Dacia, apoi undeva între str. Mihai Eminescu și Tunari și, în fine, pe str. Frumoasei, chiar lângă locul meu de muncă, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor (uneori vine să se plimbe în parcul Palatului Cantacuzino...).

Cum spuneam, Cornel e un monument de optimism și veselie, nu l-au părăsit aceste calități nici azi, când e atât de încercat și când doar ochii îi râd la fiece amintire amuzantă. Cea mai "tare" a fost legată e unul din câinii lui, agresiv și imprevizibil (lui Petre Geambașu am înțeles că i-a făcut praf o mână!). Stăteam de vorbă în fața blocului vechi de pe bd. Dacia unde locuia, iar lângă noi era câinele, aparent cuminte. Dintr-odată, mânat de cine știe ce resort, fără a-l fi provocat cu nimic, s-a repezit să mă înșface

de zona atît de dragă oricărui bărbat (și, se înțelege, și femeilor!): Doamne, o clipă am crezut că voi rămîne fără "comorile" masculinității mele! Noroc că a fost băiat bun și n-a strîns prea tare! Multe întîmplări memorabile, puse sub semnul poantelor și farselor, datează din perioada prieteniei de nezdruncinat dintre Cornel și neuitatul Aurelian Andreescu, "Aurică" sau "Ale". Eu însă vreau să-mi închei aceste rînduri cu o amintire absolut emoționantă: imediat după operația de la Viena, Cornel a fost invitat în celebrul spectacol de la Galați "Alexandru Jula și prietenii", unde au avut ultimele lor apariții publice și Dan Spătaru sau Gil Dobrică. Ei bine, în graba plecării Cornel luase cu el CD-ul cu " negative", în loc de cel cu "pozitive", așa cum îl sfătuisem, fiindcă boala îi afecta și vocea. Credeam că totul e ratat, dar a dovedit un curaj și o determinare uluitoare: la intrarea în scenă publicul l-a aplaudat și l-a ovaționat, în picioare, minute în șir, iar Cornel a cîntat ca în zilele lui bune. Tot mai sper într-o minune, visând că într-o bună zi voi mai avea ocazia să-l prezint într-un spectacol pe bunul meu prieten, de care mă leagă atîtea amintiri frumoase ale tinereții noastre năvalnice...

Paiul din ochiul altuia

TVR a eliminat absolut de neînţeles singura emisiune de muzică uşoară profesionistă, de specialitate din programele sale (e vorba de “Atenţie, se cântă!”, fireşte, moderată de Horia Moculescu şi Alexandra Velniciuc), orientându-se către reprezentanţi ai muzicii clasice chiar şi atunci când e vorba de divertisment, ceea ce incumbă asumarea unui risc. Astfel, la cârma “Matinalului” se află talentata soprană Irina Baianţ, premiată de revista noastră înainte de reuşitele care au făcut-o cunoscută, între care rolul principal din “Fantoma de la operă”. Este tânără, frumoasă, se îmbracă sexy şi modern, mai ales că partenerul său vine din altă zonă, fiind vorba de Doru Todoruţ de la formaţia Deepcentral, dar, poate ni se pare nouă, nu este în largul ei în acest rol, deosebirile de abordare şi, la urma urmei, de pregătire faţă de colegul ei ieşind adesea în evidenţă. O altă emisiune este “Mituri muzicale româneşti”, unde moderator este cunoscutul dirijor Tiberiu Soare, care este incomodat evident de această postură care presupune spontaneitate, dicţie, charismă. Realizatorii nu-i fac un serviciu acestui valoros muzician, mai ales atunci când subiectele sunt din domeniul muzicii uşoare, pe care normal că nu are cum să le stăpânească (se impunea, aşadar, rotaţia a 2-3 moderatori, în funcţie de genul muzical abordat). Şi mai este în emisiune o rubrică intitulată “Distrugătorul de mituri”, susţinută de un actor necunoscut, căruia i se pun în gură nişte aberaţii, chipurile pentru a exista un “Gică contra”: dar din moment ce vorbim de mituri, de legende, de nume mari, ce rost mai are să inventăm asemenea personaje, care, practic, aruncă în derizoriu însuşi titlul emisiunii? Am urmărit-o în întregime pe cea consacrată lui Sile Dinicu, în care Dan Dimitriu l-a pus scurt la punct pe “distrugător”. O emisiune frumoasă, emoţionantă, la care au contribuit talentaţii redactori Cristian Păunescu şi Doru Ionescu. Ce n-am înţeles este altceva: dacă tot este subintitulată “Top sentimental”, de ce n-a fost invitat nici unul din cântăreţii de vază care au evoluat sub bagheta lui Sile Dinicu sau chiar i-au cântat compoziţiile? Admirabila Paula Seling (acompaniată impecabil la pian de dascălul său de la UNMB, Andrei Tudor) a mărturisit cu sinceritate că nici măcar nu l-a cunoscut pe Sile Dinicu, ceea ce n-a împiedicat-o să cânte fără cusur! Dar problema rămâne, la ediţiile consacrate miturilor muzicii uşoare româneşti sugerând din acest colţ de pagină să fie invitaţi corifeii genului, care şi aşa apar extrem de rar: viaţa lor s-a împletit cu a “miturilor”, au ce povesti şi cânta, în original. Şi dacă mai putem face o recomandare, n-ar fi rău dacă printre emisiunile consacrate marilor dispăruţi şi-ar face loc şi legendele în viaţă, cum ar fi compozitorii Camelia Dăscălescu, Paul Urmuzescu, Jolt Kerestely, Horia Moculescu sau interpreţii Alexandru Jula, Marina Voica, Margareta Pâslaru (ordinea respectă vârsta!)... La treabă, TVR, hai că se poate!

Sile Dinicu

Dr. Bărnă

Andrei Kerestely

Cum vezi starea muzicii româneşti actuale - uşoară, pop, dance, etc?

Nu credeam că se va întrevedea o revenire la muzicalitate prea curând - de ani de zile o aștept şi chiar pierdusem speranța... De mult îmi tot spun că nu se poate mai jos, că trebuie să învingă muzica în lupta cu ritmurile copiate, cu înșiruirea standard a armoniilor, cu melodioare din ce în ce mai stupide însoțite în mod firesc de onomatopee. Şi această luptă a durat... şi a durat... de parcă cineva se juca cu răbdarea mea încercând să-mi dovedească contrariul... Dar iată că în sfârșit se vede luminița de la capătul tunelului. Au început să apară tot felul de piese, tot mai puțin inspirate (îmi place mie să cred) din muzica internațională, cu conținut, cu versuri şi chiar cu emoție. Cred că e momentul să reîncep să scriu - se pare că am din nou cui - lumea dorește din nou muzică. Mai rămâne să convigem directorii de programe radio...

Ce părere ai despre concursurile muzicale TV? Lansează ele cu adevărat noi talente româneşti? Ce ar trebui îmbunătăţit la ele?

Dacă ne referim aici la Vocea României/ X Factor cred că nu mai e niciun secret că acestea nu urmăresc nimic din ce se înţelege iniţial din enunţul promovat. Nu sunt decât emisiuni de divertisment cu rating mare unde implicit se încasează sănătos din reclame - să recunoaștem că e un mod plăcut de a sta în fața micilor ecrane. Scopul final din păcate... nu există. Este doar nevoia de încasări, nicidecum descoperirea, educarea, finisarea şi lansarea explozivă a vreunui talent şi menținerea acestuia cât mai mult posibil în atenția tuturor. Dimpotrivă, câștigătorii concursurilor sunt deja uitați şi s-au reîntors poate la îndeletnicire de odinioară, neavând suportul mult visat din partea măcar a unei case de discuri... Cred că mai multe șanse au cei de la emisiuni similare, să zicem Master Chef, unde poate lumea s-ar putea duce măcar din curiozitate la restaurantul nou deschis al câștigătorului.

Cum se prezintă difuzarea muzicii uşoare româneşti, la radio, TV, pe discuri?

Cred că este un capitol trist unde nu văd soluții decât poate prin mișcări de tip sindicalist sau de masă prin care artiștii să se unească pentru a putea schimba situația nefirească în care ne aflăm. Nu e normal ca un post de radio să creeze playlist-uri limitate care să se repete la nesfârșit, stabilite în general de oameni cu prea puţină cultură muzicală. Asta, în afară de discriminarea creată nu susține, nu impulsionează creativitatea. Este şi cazul meu, la fel ca al multor creatori care nu mai văd sensul sau finalitatea, lucrările lor nebucurându-se nici de critici, nici de laude din vreme ce nu sunt auzite.

S-a ajuns la favoruri pe care şi le fac DJ-ii între ei, promovându-se reciproc ori promovând materiale ale unor echipe de „producţie” agreate. Să le spunem generic „bisericuțe”.

Şi când vezi astfel de cazuri la radiourile private, mai inchizi un ochi - până la urmă este alegerea lor şi tu poţi schimba sau nu postul. Însă cred că măcar Radioul naţional trebuie în primul

rând să menţină valorile existente, să nu le dea uitării; în al doilea rând are datoria de a promova noile apariţii. Dezastruos este că şi aici s-a importat sistemului sus menționat.

De ce compozitorii importanţi ocolesc concursurile de creaţie gen Eurovision?

M-aş hazarda în a afirma că cei consacrați nu mai au nevoie de încă o afirmare, iar alţii consideră că jocurile sunt făcute, dar nu pot să vorbesc decât în nume propriu. E o loterie la care nu știi niciodată ce se caută - o voce fantastică, o piesă specială sau o apariție explozivă. Sau totul la un loc? Din păcate organizatorii au început să creadă că ştiu ei mai bine ce ar trebui să ne reprezinte, în loc să lase publicul să decidă. De multe ori, de-a lungul istoriei acestui happening, piese excepţionale şi mă refer la finaliste

internaționale, nu au avut parte de aprecieri pe măsură, aici intervenind partis-pris-uri cu tentă politică. Alteori, piese caraghioase au fost în top. Ce să mai crezi şi cu ce să te pregătești să apari?

Ce ar trebui să întreprindă UCMR, cu prestigiul său, pentru a reda muzicii uşoare româneşti demnitatea meritată?

Nu știu pe umerii cui trebuie să cadă misiunea de a forţa un procentaj de muzică autohtonă pe piață, dar cred că ar putea fi o soluție - multe țări își promovează talentele naționale cu mândrie. Noi de ce nu am putea?

Mergi în jurii la festivaluri? Care crezi că e rolul lor? Câteva dintre ele („George Grigoriu" - Brăila, „Dan Spătaru" - Medgidia, Amara) sunt televizate în direct, organizate profesionist, cu acompaniament orchestral, cu participare internaţională, preluând cu succes rolul defunctelor Mamaia şi "Cerbul de aur".

Cred că în primul rând este un mod eficient de a obișnui copiii, tinerii, cu exigenţele publicului şi cu tensiunea concursului - abia aici se vede cine este capabil de a transmite emoții în condițiile date. Cu alte cuvinte, o modalitate reală de recunoaștere a celor care au cu adevărat stofa de artiști. Pelerinajul artiștilor în devenire la aceste evenimente căleşte şi educă. Şi nu în ultimul rând îi ajută să decidă dacă asta este ce îşi doresc cu adevărat. Mulţi copii participă din dorința părinților şi nu una proprie...

Pe de altă parte, şi o spun de fiecare dată, ne lovim de aceeași lipsă de finalitate. Nu rareori câștigătorul concursului primeşte drept premiu o mașină, chiar dacă nu deține carnet. Poate ar fi mai interesant să primească finanţare pentru un album, videoclip, promovare, etc. sau şi mai bine, cursuri de specialitate în străinătate. Cu riscul de a supăra, nu consider că avem în ţară un adevărat „vocal coach", ci doar binevoitori care din păcate nici ei la rândul lor nu au primit educaţia necesară, astfel că ei pot face uneori, involuntar desigur, mai mult rău decât bine.

Care crezi că a fost cauza dispariţiei manifestărilor amintite?

Probabil o proastă gestionare, de multe ori urmărindu-se câștigurile colaterale şi nu actul artistic în sine. De tradiție ce să mai vorbim...?

Proiectele personale pentru perioada următoare?

Aşa cum spuneam la începutul interviului, îmi place să cred că voi găsi timp pentru creație evident dacă voi găsi ecouri la posturile de radio, aproape ca într-o relație de comerț, tip cerere-ofertă. Sau să îl ascult pe tatăl meu, care mă sfătuieşte să compun indiferent de situație. Vom vedea.

Între timp, participarea mea la evenimente live, ca inginer de sunet, este din ce în ce mai cerută - încă un fapt îmbucurător - şi aici începe să se ceară calitate şi sunt bucuros să pot oferi tot ce am mai bun şi publicului iubitor de muzica live. O reală plăcere, dar în aceeași măsură o provocare. Dacă până acum am reușit să conving prin calitatea producţiilor realizate în studio, sper să pot face acelaşi lucru şi „pe teren". Dacă voi reuși, mă voi putea considera fericit şi cu adevărat împlinit! (**Redacţia**)

Radu Beligan şi Holograf - "De câte ori să te iubesc"

Holograf lansează un videoclip, "De câte ori să te iubesc", în care joacă maestrul Radu Beligan şi tinerii actori Ada Condeescu şi Adi Nartea. Filmările, în regia lui Alex Ceauşu, au avut loc în Centrul Vechi al Capitalei şi la studiourile Stage Expert. Clipul este o metaforă pentru trecerea timpului, înfăţişând o tânără (Ada Condeescu) alături de un bărbat care îmbătrâneşte de la un cadru la altul (jucat de Adi Nartea şi, apoi, de Radu Beligan).

"*Videoclipul are o idee frumoasă: îmbătrânirea şi iubirea sunt strâns legate. Ne-am inspirat din 'Portretul lui Dorian Gray". Este o piesă care anunţă albumul pe care îl vom lansa în această toamnă*" - Edi Petroşel, bateristul formaţiei. "*Sper din toată inima că noul videoclip va fi un succes, iar băieţilor de la Holograf le doresc o carieră cel puţin la fel de lungă şi înfloritoare ca a mea*" - Radu Beligan.

Holograf

Loredana - "Super ofertă la vise"

"*Cântecul este înregistrat alături de câştigătorii concursului 'Oraşul cântă cu noi', organizat de Atelierul meu de voce şi muzică. Piesa este despre puterea de a dărui iubire şi fericire en-gros, necondiţionat*", a spus cântăreaţa. Piesa este scrisă de Cătălin Dascălu, împreună cu Loredana, iar clipul este filmat chiar în timpul înregistrărilor de la studio.

Loredana

Vunk şi Fly Project - "Fă-mi cu mâna"

Formaţia Vunk lansează un videoclip, pentru piesa "Fă-mi cu mâna", imnul Zilei Internaţionale a Dorului. Melodia a fost cântată în premieră la concertul 'VUNK în Oraşul Minunilor', şi a fost extras ca single într-o versiune specială, alături de Fly Project. Muzică şi textul piesei sunt semnate de Cornel Ilie, Gabriel Maga şi Tudor Ionescu de la Fly Project. Producţia şi regia clipului a fost realizată de The Brothers M.

Cornel Ilie, liderul trupei Vunk: "*Este prima noastră colaborare cu prietenii de la Fly*

Project, pe care i-am invitat să cânte pe melodia noastră ca imn al Zilei Internaţionale a Dorului, sărbătoare pe care am creat-o pentru a transforma o emoţie pur românească într-o sărbătoare globală".

Andra - "Nebuni în noapte"

După succesul înregistrat cu "Falava", alături de Naguale, Andra a lansat o piesă nouă, un cadou pentru fanii artistei de pe Facebook, compusă de Ivan Caragia. "*Nebuni în noapte*" *este piesa la care am lucrat însărcinată fiind în luna a opta, aşteptându-mi fetiţa* - Andra.

Andra

Pro Consul - "Aici cu mine"

Proconsul lansează un videoclip pentru single-ul „Aici cu mine", feat. Andra şi Ştefan Bănică. "*Cântec dintre multele cântece compuse şi produse în studioul nostru, Simplu Production. Jerryco i-a făcut un text care, după ce Bodo a tras linia vocală, ne-a inspirat să încercăm o colaborare inedită cu doi artişti consacraţi: Andra şi Ştefan Bănică*"- Proconsul. "*Cu Bodo am colaborat pe unul dintre albumele mele, "Duete", unde l-am invitat să cânte cu mine una dintre piesele mele. Aşa că a venit rândul meu acum să răspund invitaţiei băieţilor de la Proconsul*" - Ştefan Bănică.

Piesa "**Aici cu mine**" este compusă de Robert Anghelescu, Dragoş Dincă, Mihai Dumitrescu, Emanuel Gheorghe şi Bogdan Teslovan, pe versurile lui Mihai Dumitrescu (Jerryco).

Pagini de Dorin MANEA

Pro Consul

Modern și tradițional

Octavian URSULESCU

În urmă cu câţiva ani, compozitorul Dumitru Lupu mi-a vorbit elogios despre câţiva dintre studenţii săi de la Universitatea “Ovidius” din Constanţa, dintre care se detaşa Eliza Nirlu, actriţă şi mai ales cântăreaţă de reală vocaţie. Am avut ocazia să-i remarc înzestrările la concursul “Ion Dacian”, unde a evoluat pe o partitură de musical, dar şi la festivalul internaţional de muzică uşoară “Dan Spătaru” de la Medgidia. Dar, în egală măsură apreciez la ea, cum eu însumi sunt un sfert aromân, strădania de a perpetua, alături de alţi artişti, tradiţiile muzicale moştenite de la strămoşii ei, în forma originală sau chiar “turnate” în tipare mai actuale. În ultima vreme, Eliza Nirlu a fost implicată în două spectacole de aleasă ţinută artistică. Primul a fost organizat de Consiliul tinerilor aromâni şi Societatea aromânilor din România, filiala Bucureşti, pe scena Palatului naţional al copiilor, ca de fiecare dată, sub titlul “Primuveara armânjilor-Inshim tu miydani” (Primăvara aromânilor - ieșim în lume). Ediţia actuală a fost inedită, în sensul că au putut fi aplaudaţi mulţi interpreţi noi, care prin prestaţiile lor au conferit un suflu nou manifestării. Între aceştia, înafară de Nirlu s-au numărat Amna (cu binecunoscute succese pop la activ), Andrei Geavela, Diana Zelca, mai toţi cunoscuţi publicului larg datorită evoluţiilor pe alte coordonate muzicale. Evident, nu puteau lipsi nici trubadurii consacraţi, cum ar fi Sirma Guci (reputata compozitoare a avut alături grupul Via Balkanika), Hrista Lupci, Gigi Sima (solist al formaţiei Pindul), plus cunoscuta formaţie Steaua di Vreari, într-un concert cu muzică frumoasă, umor, dans, instrumente tradiţionale (clarinet, tobă) alături de cele moderne. Eliza Nirlu a impresionat cu două cântece cunoscute, cărora le-a conferit o interpretare originală: “Ora al Buşu” (o poveste reală, străbunica ei fiind ucisă de bărbatul pe care a refuzat să-l ia de soţ) şi “Cât iu hits voi njati” (Unde ești, tinerețea mea?). Populara solistă Amna a abordat cu curaj duetul cu Nicu Grameni, în piesa “Mari-i vrearea” (Mare-i iubirea). O altă abordare a genului a fost cea din spectacolul “Căliuri cătrâ şoput” (Drumuri spre izvor), desfăşurat la Hotel Del Mar din Constanţa în ziua sărbătoririi Izvorului Tămăduirii. La iniţiativa Stelei Bajdechi, amfitrioana evenimentului, a fost utilizat pentru prima oară pianul (mânuit de Dorian Pîrvu), iar muzica s-a îmbinat armonios cu poezia,

recitată bilingv. Eliza Nirlu şi Amelia Stănescu au recitat cu talent din creaţia poeţilor Matilda Caragiu, Hristu Cândroveanu, Nicolae Caratană, Costa Guli, Spirou Fouchi, Kira Mantsu, a căror biografie a fost creionată de Steliana Bajdechi. În egală măsură dânsa s-a referit la stilul arhaic de interpretare al aromânilor, "câteodată melancolic, câteodată plin de energie, aşa cum era şi viaţa lor". Melodiile re-orchestrate de Dorian Pârvu au căpătat o nouă haină muzicală în transpunerea plină de patos a Elizei Nirlu, ca şi în aceea a elevilor muzicianului – Mihai Scându, Constantin Alex Sburlan, Ionuţ Alexandru Jurcă, George Zelca, aceştia interpretând la pian melodii din repertoriul clasic. Câte n-am avea de învăţat de la aceşti oameni care-şi apără cu cerbicie moştenirea culturală şi tradiţiile!

Femeia la putere

Veronica ISPAS

Circulă pe internet o fotografie amuzantă, cu subtitlul “În spatele fiecărui bărbat romantic e o femeie puternică”: pe o potecă de munte urcă un vlăjgan mirosind o floare, urmat de o ființă delicată cărând din greu un rucsac imens şi alte numeroase bagaje! Dar în muzica uşoară românească femeile au fost dintotdeauna şi romantice, şi puternice, clădindu-şi cariere remarcabile prin talent şi determinare.

Iată în numărul de faţă câteva exemple recente edificatoare. În urma succesului strălucit de anul trecut, despre care am relatat, Marina Voica (ea e cea care lansa cu ani în urmă şlagărul “O romantică fată”) a fost invitată din nou să susţină un recital în cadrul tradiţionalei manifestări de la Bucureşti, “Femei pe Mătăsari”, ca un adevărat port-drapel al forţei artistice a aparent fragilelor interprete. Tot ea a deschis drumul în 2014, la puternicul festival de film TIFF de la Cluj-Napoca (la ediţia actuală invitată de onoare a fost actriţa Nastassja Kinski, care din păcate n-a lăsat o impresie prea bună prin toanele ei), recitalurilor din cadrul proiectului “Discoteca”, iniţiat de trei tineri DJ care au sesizat potenţialul uriaş al marilor vedete ale muzicii uşoare şi al repertoriului din arhiva de aur a genului. Iată deci că fac tinerii ceea ce ar fi normal să întreprindă, în programele lor, TVR şi Radioul public, tot mai depărtate de tradiţiile muzicale autohtone!

Stela Enache la TIFF

Există la ora actuală un puternic curent nostalgic, de reactualizare a melodiilor care ne-au încântat existenţa, dovadă succesul spectacolelor intitulate “Şlagărele României” sau “Ultimul

A. Canareica și M. Florea încadrându-l pe G. Dorobanțu

romantic". De această dată, într-un club arhiplin din Cluj-Napoca protagonistă a fost Stela Enache: spre uimirea ei, cum ne-a declarat, tinerii cunoşteau pe dinafară versurile celor mai cunoscute melodii ale sale, compuse de Florin Bogardo sau Jolt Kerestely! Cam în aceeaşi perioadă la Cisnădie erau invitaţi pentru un concert în faţa câtorva mii de spectatori Alexandru Jula, Marina Florea, Gabriel Dorobanţu, Alexandra Canareica. Cum Dorobaţu este un adevărat trubadur, ostoind inimile femeilor prin minunatele cântece de dragoste compuse pentru el de Dumitru Lupu, Viorel Gavrilă, Jolt Kerestely, Petru Aldea Teodorovici, interpretul nu a scăpat ocazia de a se fotografia alături de colegele şi... muzele sale Marina Florea şi Alexandra Canareica.

Marina Voica

Altfel spus, şlagărele or fi ale lui, dar puterea o au tot femeile, căci fără iubire...

De la un festival la altul

Sandra LUCHICI

Se ştie, cele mai longevive manifestări festivaliere din ţară sunt cele de la Amara "Trofeul tinereţii" (muzică uşoară) şi Târgovişte, "Crizantema de aur" (romanţe), cu câte 48 de ediţii la activ. Puţin în urma lor, deşi fără un ecou real la nivel naţional, vine "Primăvara în Teleorman", dotat cu trofeul "Ghiocelul de aur", care a avut de curând a 46-a ediţie, prima fiind în 1968. Gazdele nu se pot mândri cu nici un nume important pe lista de premii, în schimb mulţi dintre soliştii cunoscuţi de azi s-au numărat între laureaţi, iar la secţiunea recitaluri au figurat, practic, toate numele importante ale genului, fiind vorba de un concurs de muzică uşoară. Anul acesta, însă, aşa cum am constatat şi la alte competiţii mai importante, s-au făcut concesii nedorite: concursul a fost, ca de obicei, unul de muzică uşoară tradiţională, iar recitalurile au fost susţinute de trupa Maxim, formaţia Alb-Negru (Kamara a fost şi... prezentator!), Adi Sînă, Lidia Buble! Din juriu au făcut parte, între alţii, Titus Andrei, Viorel Gavrilă, Dan Dimitriu, acesta, în fruntea orchestrei sale, marcând unul din puţinele puncte de progres, după ce ani de zile s-a cîntat cu negative. Trofeul a fost adjudecat de valorosul solist de 17 ani din Mioveni, Ion Moise "Johnny" Bădulescu, el fiind urmat pe podium de Irina Ionescu din Bucureşti, Octavian Broşteanu din Alexandria, Adriana Gavrilă din Călăraşi (greu de crezut că reprezentantul de 15 ani al gazdelor a fost mai bun decît titrata solistă!), două premii speciale mergând către Cezar Guna (Alexandria) şi Giana Pană (Piatra-Neamţ). Un festival organizat impecabil, deşi se află doar la cea de-a 3-a ediţie, este cel Internaţional de film etnografic, FIFE, de la Zlatna. Primarul Silviu Ponoran a "orchestrat" şi de această dată o manifestare de clasă, cu care s-ar mândri orice oraş mare din ţară. Timp de 3 zile, pe stadion sau în curtea interioară a noului Palat administrativ (o adevărată bijuterie), localnicii s-au putut întâlni cu Stela Enache, violoncelistul Adrian Naidin, contrabasistul Cristian Braica, cvartetul feminin Celestial, Dumitru Fărcaş, Mariana Anghel, Cristian Pomohaci, Ioan Bocşa şi grupul său "Icoane", alcătuit din studenţi de la Acedemia de muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca.

Al. Jula

Un concert de zile mari (de fapt de... nopţi mari, pentru că din păcate show-ul a început, nepermis, aproape de miezul nopţii – bilă neagră pentru organizatori) a fost cel din seria "Ultimul romantic", la Bârlad. Primăria locală a programat, timp de 10 zile, în cadrul celei de a XXX-a ediţii a "Zilelor culturale", o sumedenie de manifestări, între care "Pianul călător" (cu Horia Mihail), recital de violoncel şi voce Adrian Naidin, concert de fanfară, recital Vasile Muraru şi Valentina Fătu,

recital Maria Răducanu, reprezentaţii muzical-coregrafice, show al formaţiei Vama (Tudor Chirilă şi-a mâhnit însă fanii locali, după cum a relatat presa locală, refuzând să semneze autografe...). Revenind la "romantici", mult-aşteptatul concert (se ştie cât de rar ajung vedetele muzicii uşoare în faţa publicului) a fost găzduit de scena amplasată în Piaţa Civică, lângă Primărie. Din păcate, un aşa-zis concurs "Super Star", încredinţat unei firme din Iaşi, început la ora 17, s-a prelungit nepermis, amestecând toate genurile muzicale, aşa încât artiştii de notorietate au ajuns să cânte foarte târziu, în faţa unui public rarefiat. Din fericire, adevăraţii iubitori ai muzicii uşoare nu s-au clintit din piaţă, reluând în cor fiecare refren, făcând coadă la autografe şi fotografii, fericiţi că în oraşul lor au ajuns "ultimul romantic" Alexandru Jula, trubadurul "gărilor mici", Gabriel Dorobanţu, solista cu "trup de ceaţă" Ileana Şipoteanu, "steaua cu nume" Alexandra Canareica, autentica speranţă de 18 ani Gabriel Lazăr. A fost nu numai o paradă a marilor voci, ci şi a compozitorilor de frunte, între cei cântaţi numărându-se Vasile Veselovschi, Marius Ţeicu, Ionel Tudor, Dumitru Lupu, Viorel Gavrilă, Jolt Kerestely, Dan Dimitriu. Chiar dacă unii ar dori-o şi o proorocesc, muzica uşoară românească nu moare!

Ileana Şipoteanu

Johnny Bădulescu, "Trofeu" la Alexandria

Muzicieni români din diaspora (XII)

Doru IONESCU

Din nou despre ediţiile „O poveste... cu cântec!" ale emisiunii „Lumea şi Noi", care se difuzează la TVR Internaţional (în fiecare vineri, de la ora 20.30), şi, în aceeaşi zi, la TVR 1, de la 8.00 şi 12.30.

Jozsa Erika (Sydney, Australia) Celebră deopotrivă ca muzician şi redactor-prezentator la TVR în anii '70 – '80, Erika Jozsa a lăsat destule urme în cultura română şi maghiară, atât cât a locuit în România, cât şi de pe cealaltă parte a lumii, din Australia. Mai multe discuri (alături de Karoly Horvath), sute de emisiuni, apoi reportajele şi documentarele din toată lumea (realizate împreună cu soţul său, reputatul regizor Iosif Demian) via Sydney, la care se adaugă două cărţi de suflet, care acoperă importante zone de istorie recentă, prea puţin investigate. Una adusă în 2004 în România, despre epoca muzicală beat a vremii sale, polarizată de grupul rock Metropol, iar alta lansată la sfârşitul anului 2014, în colaborare cu două foste colege, cu ample referinţe asupra emisiunilor în limba maghiară ale Televiziunii Române începute în urmă cu 45 de ani şi oprite în 1984.

George Dumitriu (Amsterdam, Olanda) Instrumentist şi compozitor cu studii superioare (de vioară în România, apoi de chitară peste graniţe), George Dumitriu a fost intervievat în 2014 colindând Europa, când promova al doilea său disc, înregistrat cu grupul jazz Dumitrio, „Future Nostalgia". Absolvent al unui conservator din Groningen (celebru pentru acest gen muzical), finalizat cu un stagiu la New York şi un master la Amsterdam, George are numeroase colaborări la activ, dintre cele mai variate stilistic (Sanem Kalfa, Kaja Draksler ş.a.), nu în ultimul rând cu Romanian Jazz Collective – cu colegul de conservator Cătălin Milea a scos un prim CD cu trupa lor olandeză Re-Bop Unit. La loc de cinste stau şi concertele în România, ale cărei scene, muzicieni şi organizatori îl atrag în ultimii ani ca un magnet, indiferent de colegii de cântare. De două luni a încheiat şi turneul cu Sanem, solistă din Turcia câştigătoare a unuia dintre cele mai celebre concursuri (Montreux), promovând recentul disc comun.

Hans Knall (Köln, Germania) Muzician pop-rock (compozitor, chitarist, claviaturist) din Alba Iulia, n-a intenţionat niciodată să plece din ţară, obţinând în anii '80 succese importante cu formaţii ca Mass Media ori Raid, întotdeauna la limita muzicii cu experimentul. Cu piese selectate de Electrecord pe o jumătate de disc, apoi un întreg album „By the Frontiers" girat de Daniela Caraman Fotea la jumătatea anilor '90, Hans nu şi-a găsit însă locul niciunde. După o primă încercare, la sfârşitul acelui deceniu, de a se stabili la Stuttgart, revine în ţară şi fondează grupul Eminenţa Cenuşie (cu un CD interesant, needitat însă, „Dubla magie"). De mai bine de cinci ani s-a relocat la Koln, un oraş mai potrivit pentru muzica sa, de unde noile încercări de studio cu Vlad Ferariu din emisiune. Pe lângă cele enumerate, arhive inedite cu Empty Pockets, Mircea Florian şi românii Electroshock (stabiliţi tot la Köln).

Radu Tănase (Nürnberg, Germania) Solistul (şi uneori chitaristul) grupului beat Entuziaştii a fost martor şi actant al naşterii pop-rockului în România anilor '60. Grupul bucureştean, unul dintre pionierii genului, a fost şi primul care a a lansat un disc. După un al doilea EP, trupa s-a dizolvat, dar solistul a continuat să cânte cu Sfinx, atunci când formaţia îl adusese la timonă pe Dan Aldea. Căsătorit cu o cetăţeană germană, Radu Tănase şi-a urmat consoarta la Nurnberg. A continuat să cânte cu diverse grupuri, iar în anii '80 a urmat un curs de calculatoare, apoi s-a specializat în proiectare de utilaje pentru protecţia mediului. Mai nou, solistul cântă la serbările celei mai mari comunităţi româneşti din Germania, uneori alături de Dan Aldea.

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR
DIN ROMÂNIA

A C T U A L I T A T E A
M U Z I C A L Ă

Şef producţie: Costin ASLAM
Redactori:
Mihai COSMA
Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Semnează în acest număr:
Loredana BALTAZAR, Nicolae BRÂNDUŞ,
Mihai Alexandru CANCIOVICI, Viorel COSMA,
Oana GEORGESCU, Doru IONESCU,
Carmen MANEA, Mirela MERCEAN-ŢÂRC
Doina MOGA, Adriana POPESCU, Anca ROMECI,
Mădălin Alexandru STĂNESCU, Mircea ŞTEFĂNESCU,
Florin-Silviu URSULESCU, Damian, VULPE

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect.1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro
TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL

TEL: 021-410.64.88 ISSN: 1220-742x